The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

65./293. n-rs. TREŠDIEN, 1954. G. 18. AUGUSTĀ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanada:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
aiud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

ŠE KOPĀ MĒS, BIEDRI, KAM LEMTS NEBIJ MIRT!

DV Tautas un vienības svētki un viru kopkoŗa koncęrts

ZIEMEĻAMERIKAS KONTINENTĀ - TORONTO, KANADĀ 4., 5. UN 6. SEPTEMBRĪ

RIETUMVĀCIJAI JĀIZŠĶIRAS

Francijas valdības pieņemtie Eiropas armijas līguma grozījumi būs rūgts kumoss Rietumvācijai. Sabiedroto politiķi baidās, ka Rietumvācija varētu Francijas grozījumus noraidīt, tādējādi no jauna nogremdējot nule kā iekustināto Francijas gatavību ratificēt Eiropas armijas līgumu.

Bonnā. (I. P.) — Francijas pieņemtie grozījumi Eiropas armijas līgumā ir viens no nepatīkamākajiem triecieniem Ādenauera pēckaŗa Vācijai. Līdz šim bija iemesls domāt, ka visām sešām Eiropas armijas dalībniecēm — valstīm būs vienādas tiesības, kā jau tas militāriem sabiedrotiem pienāktos. Tagad izrādās, ka Francijas izstrādātie Eiropas armijas statūtu grozījumi (tikai tos pieņemot, var cerēt, ka Francijas parlaments ratificēs Eiropas armijas līgumu) nostāda Rietumvāciju pilnīga pabērna lomā. Sakarā ar Francijas jaunajām prasībām: 1) Rietumvācijas Eiropas armijā ietilpstošām vienībām atļaujama kustība vienīgi Rietumvācijas robežās. 2) Vācu kaŗavīri militārās operācijās iesaistāmi vienīgi Padomju Savienības uzbrukuma atvairīšanai. 3) Vācu armijas virsjaunlecība neatrastos vāciešu rokās.

Šādu Francijas prasību priekšā Rietumvācijas valdībai ir pienācis lielākais izšķiršanās brīdis savā līdzšinējā pastāvēšanas laikā. Rietumvācijas kanclers Ādenauers atrodas vēl nebijušu krustugunu priekšā: pieņemt Francijas prasības nozīmē zaudēt visas vācu tautas un koalicijas partiju respektu. Tai pašā laikā Francijas prasību noraidīšana var nozīmēt Eiropas armijas izjukšanu un Maskavas triumfu.

STREIKU VILNIS RIETUMVĀCIJĀ

No Rietumvācijas ziņo, ka tur sācies plašs streika vilnis. Četri miljoni strādnieku prasa algas paaugstinājumu. Hamburgā ar 1,7 milj. iedzīvotājiem streiko pat satiksmes uzņēmumu, gāzes un ūdens apgādes strādnieki. Pēc nesekmīgām sarunām starp Bavarijas metallrūpniecības pārstāvjiem un strādnieku arodbiedrībām, arī tur sagaida 250.000 metallstrādnieku streika uzliesmojumu. Rūras apgabala algas tarifu grozījumus prasa 900.000 strādnieku. Jaunus algas tarifus prasa arī 180.000 kalnraču. Tekstil- un apģērbrūpniecības strādnieki Visbādenē prasa stundas algas paaugstinājumu par 12 feniņiem virs līdzšinējā tarifa. Algas paaugstinājumus prasa arī Dienvidvācijas metallrūpniecības, ķīmijas, koka un papīrapstrādāšanas rūpniecību strādnieki. Tāpat streika uzliesmojumus sagaida Ziemeļreinas - Vestfāles, Šlēzvigas - Holsteinas un citos apgabalos, ja strādnieku prasības neizdosies ievērot un panākt saprašanos.

Francijas valdība izstrādā plānus Eiropas armijai

Parīzē. (I. P.) — Pēc vairāk kā 7 stundu ilgām debatēm Francijas ministru prezidenta Mendesa-Frānsa kabinets vienojās par nepieciešamiem grozījumiem līdzšinējā Eiropas armijas līguma tekstā. Francijas valdības izstrādātie grozījumi tiks nosūtīti apstiprināšanai pārējām Eiropas armijā ietilpstošo nāciju valdībām. Eiropas politiskie lietpratēji ir pārliecināti, ka Francijas pieprasītos grozījumus akceptējot, franču parlaments nekavēsies ar Eiropas armijas līguma ratificēšanu.

Drāmatiskajā kabineta sēdē, kas beidzās ar Mendesa-Frānsa izstrādāto grozījumu pieņemšanu un 3 valdības ministru aiziešanu, piedalījās arī Francijas valsts prezidents Kotī. Ģen. De Golla partiju pārstāvošie valdības ministri, vieni no galveniem Eiropas armijas opozicionāriem, ar pieņemto lēmumu nevarēja samierināties un nekavējoties paziņoja savu atkāpšanos. Aizejošo kabineta ministru starpā ir arī kādreiz viens no lielākiem Mendesa-Frānsa atbalstītājiem, Francijas aizsardzības ministrs ģen. Kēnigs.

Uzņēmumā no kreisās: Ligita Branta, Oskars Rītums, Ināra Liedeskalniņa, mācītājs J. Lazda un Inese Paegle — iesvētītie jaunieši Grand Rapidu latv. ev. - lut. Vienības draudzes baznīcā. Foto: V. Zirnītis.

VAI FORMOZA IZRAISĪS 3. PASAULES KAŖU?

FORMOZĀ KARSTUMS PIEŅEMAS

Kopš Korejas kaŗa Formozas aizsardzība ir uzticēta amerikāņu 7. flotei. Komūnistu invāzijas gadījumā Sav. Valstis ir solījušās iet talkā Čangkaišeka nacionālistiem — kas var nozīmēt jauna pasaules kaŗa sākumu. Komūnisti koncentrējuši Formozas invāzijai 10.000 vīru.

Formozā. (I. P.) — Apmēram 100.000 komūnistu kājnieku un 12.000 izpletņu lēcēju kaujas gatavībā stāv komūnistu Ķīnas piekrastē, gatavi Formozas invāzijai. Sakarā ar pieaugošām kaŗa iespējām Formozas valdība paskaidro, ka tā ir gatava katram pārsteigumam. Formozas ministru prezidents radiorunā Ķīnas cietzemei izteicās, ka komūnistu gatavošanās Formozas iekaŗošanai neesot nekas vairāk kā vienīgi bailu sekas, ka nacionālisti varētu uzbrukt Ķīnas cietzemei. „Komūnistu bandīti labi saprotot, ka viņu valdīšanas dienas tuvojas beigām" sacīja Formozas ministru prezidents „un tādēļ, bailu dzīti, viņi mēģina lepoties ar savu drūpošo militāro varenību."

Ķīnas nacionālistu lielākā daļa ir pārliecināta, kaČu En Laja Formozas „atbrīvošanas" draudi karstā kaŗa sākumu vēl nenozīmē, un komūnistu Ķīnas piekrastē sakopotās armijas masas ir tikai daļa no Pekingas aukstā kaŗa programmas.

Ķīnas nacionālisti netic, ka komūnisti uzdrošinātos riskēt ar uzbrukumu Formozai. Uzbrukuma gadījumā komūnistu invāzijas flote, šķērsojot 100 jūdžu plato jūras šaurumu, sastaptos ar spēcīgo amerikāņu 7. floti, kas Čangkaišeka aizsardzībai patrulē Formozas ūdeņos. Mazāka apmēra komūnistu uzbrukuma gadījumā amerikāņi, varbūt, neiejauktos, bet arī tad komūnistiem jārēķinās ar nacionālistu floti un aviāciju.

Kamēr nacionālisti par savu neuzvaramību ir vairāk kā pārliecināti, sabiedroto valstsvīru prātus nomāc domas par iespējamās komūnistu invāzijas sekām. Un, proti, amerikāņu palīdzība nacionālistu Ķīnai var, pirmkārt, izraisīt jaunu pasaules kaŗu un, otrkārt, sašķelt Rietumu lielvalstis, jo pārējie sabiedrotie var nepievienoties amerikāņu iejaukšanās politikai. Ja arī teorētiski rēķinot, komūnistu uzbrukums Formozai pašreiz liekas nepraktisks un pat neiespējams, tad no reālās puses pieejot un apskatot nacionālistu pretizlūkošanas aģentu savāktos datus, mēs redzam apmēram šādu ainu:

Komūnistu Ķīnas aviācija ir kļuvusi nenoliedzami spēcīgāka. Austrumķīnā galvenais komūnistu kaŗa aviācijas centrs ir izveidojies ap Šanghaju, kamēr Ķīnas dienvidos ap Kantonu.

2. Korejas kaŗa laikā Korejā un Mandžūrijā ķīniešiem atradās 18 armijas ar trim divizijām katrā. Kopš Korejas pamiera parakstīšanas vismaz viena trešā daļa no augšminētā kaŗaspēka ir pārcelta uz Ķīnas ziemeļiem.

3. Gatavojieties amfībiju kaŗam, komūnistu Ķīnas armija ir uzsākusi intensīvus treniņus ar manevriem piekrastes joslās, sadarbojoties ar aviāciju un kaŗa floti.

4. Komūnistu Ķīnas kaŗa flote, nepatīkamākais, vājuma punkts ķīniešu militārā mašīnā, tiek steigā palielināta un pašreiz atrodas sakoncentrēta Šanghajas tuvumā.

5. Komūnisti steigā pārbūvē dzeceļu starp Hangčovu un Ningpo un taisa zemes ceļu starp Ningpo un Fučovu tieši pretī Formozai.

Apv. Nācijas jāpārvērš par ciņas arēnu pret komūnismu

PAD. SAVIENĪBAS SPIEGU TĪKLS APV. NĀCIJU AIZSEGĀ

AICINA BIJ. APVIENOTO NĀCIJU BRUŅOTO SPĒKU KOMANDIERIS KOREJĀ ĢEN. KLARKS, IEROSINOT PĀRTRAUKT DIPLOMATISKĀS ATTIEKSMES AR PADOMIJU UN PADZĪT KOMŪNISTUS NO AN.

ASV ģenerālis Marks Klerks, bijušais Apvienoto Nāciju bruņoto spēku virspavēlnieks Korejā, otrdien ASV Senāta iekšējās drošības komitejā liecināja, ka pēc viņa vislabākās pārliecības AN būtu reorganizējamas kā „Apvienotās Nācijas ciņai pret komūnismu". Viņam pašreiz neesot nekādas cieņas pret šo starptautisko organizāciju, kuŗas aizsegā PSRS iespēja izveidot spiegu un sabotieŗu tīklu ASV. Ja viņš būtu Kongresa loceklis, viņš katrā ziņā balsotu par diplomātisko sakaru pārtraukšanu ar Padomiju un tās satelitu zemēm vispār.

Ģenerālis vēl norādīja, ka Korejas kaŗā, kad ASV bumbvedējiem tika dota pavēle atturēties no sarkano bāzu bombardēšanas Mandžurijā, tas noticis nevalstiskā ietekmē. Amerikāņu diplomāti neesot parādījuši „īstu, pret Dievu un dzimteni godīgu amerikāņu stāju", tie vairāk iestājušies par to zemju interesēm, kuŗās tie akreditēti, nekā par amerikāņu principiem. Ģenerālis ir pārliecināts, ka sarkano spēku bombardēšana Padomju Ķīnas territorijā nebūtu izraisījusi 3. pasaules kaŗu, jo PSRS nedosies jaunā pasaules kaŗa dēkā, komūnisms savus mērķus jau pārāk labi sasniedz auksajā kaŗā, — uzsvēris ģenerālis Klarks, kuŗš pēd. pasaules kaŗā komandēja ASV 5-to armiju Itālijā un vēlāk bija militārais gubernators Austrijā. Komūnisti tagad sākot saprast, ka amerikāņu doma nosliecas par to, ka jaunu konfliktu gadījumos nebūtu vietas tādām ierobežotām ciņas akcijām, kādas tika pavēlētas Korejā. Kk.

Kritizē bēgļu ielaišanas akciju Sav. Valstīs

„Bēgļu ieceļošanas akts ir jau gadu vecs, bet līdz šim tikai 2.200 bēgļu ieradušies Sav. Valstīs," paskaidroja deputāts E. Sellers, dem. no Bruklīnas. Šis akts, ko pieņēma 1953. g., paredz ielaist Amerikā 214.000 bēgļu. Sellers uzbrūk Bēgļu immigrācijas akta administrātoram Skotam Meklaudam (McLeod) un prasa viņa atcelšanu no amata. Sellers min sekojošus neveiksmes iemeslus:

Meklauda smieklīgā nostāja pārbaudes lietā pieprasot, lai viņa aģenti iegūtu sīku izziņu par pārvietotās personas rakstuŗu, viņa paražām un organizācijām, pie kuŗām tas piederējis. Palīdzības organizācijas ir zaudējušas viņam uzticību. Ir grūti, pat neiespējami dabūt personiskos galvojumus katram bēglim. Iepriekšējā bēgļu ielaišanas akcija, kuŗas ietvaros ieceļoja 400.000 DP, galvojumus varēja dot palīdzības organizācijas un tas nesagādāja nekādas grūtības.

Deputāts Sellers grib panākt, lai bēgļu ielaišanas aktu padara liberālāku.

Komūnisti gatavojas „atbrīvot" Formozu

KOMŪNISTU ĶĪNAS PROPAGANDAS MAŠĪNA UZSĀKUSI INTENSĪVU OFENSĪVU PRET ĶĪNAS NACIONĀLISTU CIETOKSNI FORMOZĀ. IESPĒJAMS, KA FORMOZA IR NĀKOŠAIS KOMŪNISTU AGRESIJAS UPURIS

Londonā. (I. P.) — Komūnistu Ķīnas ministru prezidents, uzrunājot Ķīnas tautas valdības pārstāvjus, sacīja, ka beidzot ir pienācis laiks izšķirties par nacionālistu ģenerālisima Čangkaišeka rokās esošā Formozas cietokšņa „atbrīvošanu." Formozas atbrīvošana, sacījaČu En Lajs, ir nepieciešama, lai aizsargātu Ķīnas suverēnitāti un territoriālo integritāti. (Savā vistuvākā punktā Formoza no Ķīnas cietzemes atrodas 100 jūdžu).

Komūnistu Ķīnas ministru prezidenta jaunāko nodomu izpaušana nāca pēc vairāku komūnistu militāro dižvīru izteicieniem, ka tagad pienācis pēdējais laiks likvidēt Čankaišeka nacionālistu armiju Formozā. Formozas nacionālisti komūnistu Ķīnas draudus nopietni tomēr neņem, domādami, ka tiem ir politisks un nevis militārs raksturs. Arī Vašingtona pagaidām ir tādās pašās domās un, proti, kaČu En Laja draudi ir bijuši tikai sava veida aukstais kaŗš, lai uztrauktu Formozas nacionālistus.

Runādams par nacionālistu rokās esošās Formozas atbrīvošanu, kas savukārt atrodas tiešā Sav. Valstu kaŗa flotes apsardzībā,Ču En Lajs savu lāstu veltīja arī amerikāņiem.Ču En Lajs sacīja, ka amerikāņi nevarot samierināties ar komūnistu uzvaru Ķīnā un, ka jau no Ķīnas pilsoņu kaŗa sākuma tie izturoties naidīgi pret Ķīnas atbrīvošanu. Arī Ženēvas konferencē pēcČu En Laja domām ir bijusi nešaubīga miera uzvara un arī ar to amerikāņi nevarot samierināties. „Agresīvās aprindas Sav. Valstīs," sacījaČu, „savā sakāvē nav apklusušas. Amerikāņi pašreiz, vairāk kā jebkad, baksta un palīdz Čangkaišeka kliķei, lai tā, pastrādājot nacionālu noziegumu, ar palielinātu spēku turpinātu kaŗu un iznīcību pret Ķīnas iekšzemi un piekrastes joslām."

Mao Te Tungam klātesot,Ču En Lajs aicināja Indiju, Pakistanu, Burmu, Ceilonu un Indonēziju atturēties no līdzdarbības Dienvidaustrumāzijas aizsardzības blokā, sacīdams, ka kādas no minēto valstu piesliešanās amerikāņu agresīvajiem slāņiem automatiski nozīmētu draudus Indoķīnas pamieram un tiem noteikumiem, uz kuŗu pamata minētais pamiers tika parakstīts.

Bīstama japāņu un krievu brāļošanās

Tokio, (HA). — Nupat no Padomju Savienības un sarkanās Ķīnas ceļojumiem atgriezušies divi japāņu parlamenta deputāti (labā spārna sociālists un komūnistu deputāts). Japāņu presē pirmajās lappusēs ar fotoattēliem parādījās raksti par viņu novērojumiem, piesātināti ar „viss jau ir labi" propagandu.

Pēc sociālista deputāta Domori novērojumiem abas komūnistu valstis esot „miera zemes, kur jaunatne smagi strādājot, lai atjaunotu savas valstis".

Deputāts Domori tomēr atzinās, ka Pekingā esot redzējis arī izbadējušos cilvēkus. Jaunatne esot ļoti disciplinēta un lepna uz jauno Ķīnu. Vecajā Pekingas pilsētas daļā esot neskaitāmas vecas, netīras mājas, bet nomalēs tiekot celtas daudzstāvīgas celtnes.

Toties Maskava, raksta sociālists Domori, radot smagu iespaidu. Tur vispirms viņš ievērojis, ka maskavietes nelietojot lūpu krāsu, nevalkājot zeķes, un lielākā daļa vīriešu bijuši bez kakla saitēm. Padomju Savienība esot noklāta ar „miera" afišām. Uz netīrām dēļu būdām, apm. 100 jūdžu no Maskavas, paceltas televīzijas antennas.

Sarkanajā Ķīnā Domori ievērojis straujo tempu, ar kādu celot jaunās techniskās skolas. Ķīniešiem trūkstot kvalificētu techniķu. (Vai tur nevarētu sūtīt japāņus?!) Daudzi ķīnieši esot izteikuši vēlēšanos apmeklēt Japānu vismaz reizi — un visi vēlējušies sadarboties ar Japānu. (?) Viens no japāņu delegācijas ķīniešu tulkiem, kas viņus pavadījis līdz Kantonai (ziemeļos no Hongkongas) teicis, ka viņš ar savām asinīm rakstīšot lūgumu, lai viņam atļaujot ar sarkanās Ķīnas Sarkanā krusta delegāciju apmeklēt Japānu. (Sarkanās Ķīnas delegācija drīzumā iebrauks Japānā, un esot jau solījusi repatriēt japāņu militāros noziedzniekus).

Domori starp citu pieminēja arī, ka Maskavā esot ļoti sirsnīgi uzņemts un vizitē pie Višinska viņam apsolīts vērst par labu aizturēto zvejnieku, viņu kuteŗu un japāņu kaŗa noziedznieku lietas.

Mīlināšanās un samierināšanās japāņu un krievu starpā iet plašumā. Tas ir tikai sākums, vēl nav atgriezušās divas delegācijas, kopskaitā 15 locekļu. Neapšaubāmi viņi pārvedīs vēl „grandiozākus, patiesākus" vērojumus

ETLIJS PEKINGĀ

Pēc divu dienu dzīrēm Maskavā un vairākkārtējas sastapšanās ar Pad. Savienības premjēru Maļenkovu un citiem pirmās pakāpes komūnistu dižvīriem, Anglijas strādnieku partijas delegācija ar agrāko ministru prezidentu Etliju priekšgalā ieradās Pekingā. Komūnistu Ķīnas galvaspilsētā Anglijas viesus sagaidīja ministru prezidents un ārlietu ministrsČu En Lajs. Pēc sasveicināšanās sekoja pieņemšanas un maltīte Ķīnas imperiālistiskajā dārzā.

HUVERS PĀRMET BALTIJAS VALSTU ANEKSIJU

HUVERS UZSTĀJIES PRET PALĪDZĪBAS SNIEGŠANU PADOMJU SAVIENĪBAI KARA LAIKĀ

ASV bij. prezidents Herberts Hūvers 10. augustā nosvinēja savu 80. dzimšanas dienu. Šinī gadījumā viņš teica lielu runu savā dzimtajā pilsētā Vestbrančā, Aiovā, kuŗā vērsās ar smagiem pārmetumiem pret 20 gadu ilgo demokratu valdīšanu ASV, kas novedusi pie tā, ka cilvēku brīvība samazinājusies visā pasaulē. Savā runā Hūvers teica:

„Mūsu laikā alianse ar Padomju Krieviju palīdzēja komūnismam izplatīties visā pasaulē. Mūsu klusēšana Maskavā, ļaujot anektēt Baltijas valstis, un Teherānā, sadalot Poliju, iznīcināja brīvību desmitiem miljoniem cilvēku. Vēl launāka bija samierināšanās Jaltā un 10 nāciju nodošana verdzībā...

Es pretojos un protestēju pret politiku, kas mūs iesaistīja Otrā pasaules kaŗā. Īt īpaši 1944. g. jūnijā, kad Anglija bija pasargāta no vācu invāzijas, jo Hitlers novirzīja savu uzbrukumu pret Staļinu, es uzstājos pret palīdzības sniegšanu padomju valdībai. Es ieteicu, ka mums jālauj šiem diviem diktātoriem nokaušēt vienam otru. Es teicu, ka mūsu palīdzības rezultāts būs komūnisma izplatīšanās visā pasaulē. Ja mēs būtu palikuši sāņus, būtu nācis laiks, kad mēs varētu nest pasaulei ilgstošu mieru. Sekas pierādīja, ka man bija taisnība."

Top Dienvidaustrumāzijas draudzības pakts

DALLESS POŠAS UZ FILIPĪNĀM

Šī gada 6. septembrī Bagulo (Filipīnu salās) sāksies ilgi gaidītā Dienvidaustrumāzijas aizsardzības bloka dibināšanas konference. Konferencē bez Sav. Valstīm un Anglijas līdzdalību pieteikušas: Francija, Austrālija, Jaunzēlande, Taizeme, Pakistana un Filipīnu salas. Sav. Valstis cer, ka tās nācijas, kas ieinteresētas Dienvidaustrumāzijas aizsardzībā, bet šajā konferencē nepiedalās, kļūs aktīvākas, tiklīdz būs redzami konferences rezultāti.

Vašingtona (I.P.) Kopš marta mēneša nepārtraukti darba kārtībā esošais Dienvidaustrumāzijas aizsardzības bloka dibināšanas jautājums beidzot ir nobriedis līdz konferences stadijai. Sakarā ar komūnistu draudiem un solījumiem aizsardzības plānā ieinteresēto nāciju skaits pašreiz vēl nav tik liels, kā to Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless sākumā cerēja, bet bez Sav. Valstīm vēl 7 citas ir gatavas ieročiem rokā stāties pretī komūnistu agresijai Āzijas dienvidaustrumos. Konferences sākums paredzēts 6. septembrī Bagulo pilsētā Filipīnu salās. Sav. Valstis konferencē pārstāvēs ārlietu ministrs Dalless un pēc līdz šim saņemtām ziņām ir iemesls domāt, ka arī visas pārējās valstis konferencē pārstāvēs to ārlietu ministri.

Savienoto Valstu ārlietu ministrs Dalless Filipīnu salās ieradīsies jau vairākas dienas pirms konferences sākuma, lai privātsarunās ar augstākiem Filipīnu valdības pārstāvjiem izstrādātu plānus iespaidīgākai salu aizsardzībai pret iespējamu uzbrukumu.

Dienvidaustrumāzijas aizsardzības pakts būtībā būs pilnīgi neatkarīgs no tādiem iepriekš parakstītiem savstarpējās palīdzības līgumiem, kā, piemēram, Sav. Valstu, Austrālijas un Jaunzēlanles savstarpējie līgumi. Jaunais līgums aptver Dienvidaustrumāziju un Klusā okeana dienvidrietumu daļu — šo apvidu aizsardzību pret militāru agresiju

Amerikāņi evakuējas no Indoķīnas

Vašingtona (I.P.) Sav. Valstu aviācijas ministrija ziņo, ka apmēram 200 amerikāņu lidmašīnu mēchaniķi, kas tika sūtīti franču palīgā Indoķīnas kaŗa laikā, kā arī Indoķīnas kaŗā lietotās amerikāņu lidmašīnas tuvākā nākotnē atstās Hanojas apkārtni, lai doties uz dažādām Klusā okeana bazēm.

Bez mēchaniķiem un lidmašīnām Indoķīnā atrodas 25 amerikāņu vieglie B-25 bumbveži un 16 C-119 transportlidmašīnu. Sarkanās upes grīvā atrodas milzīgi daudzumi franču domāto Sav. Valstu kaŗa materiālu. Indoķīnas kaŗa ātro beigu dēļ daudz miljonu dolaru vērtīgie kaŗa materiāli paliks neizmantoti un tagad ir ar sfeigu jāizvāc, lai tie nekristu komūnistu rokās. Tā kā laika līdz komūnistu okupācijai vairs nav daudz, tad nav nekādu cerību, ka visas amerikāņu mantas varētu nosūtīt uz amerikāņu salām Klusajā okeanā. To varēs izdarīt vienīgi ar lidmašīnām, un kaŗa materiālu kalni vispirms ceļos uz vietnamiešu pārvaldīto Saigonu.

Bēgļu straume no Vietnamas ziemeļiem un dienvidiem turpinās. Gaisa ceļā vien katru dienu komūnisti zaudē vismaz 3.000 iedzīvotāju. Sagaida, ka līdz evakuācijas beigām 1 milj. vietnamiešu būs brīvprātīgi atstājuši Vietnamas ziemeļus un komūnistu okupācijas joslu, lai dienvidos uzsāktu jaunu dzīvi.

SENĀTORS VAILIJS BRĪDINA AMERIKĀŅUS

Vašingtona. Viskonsinas republikāņu sesātors Vailijs kādā runā brīdināja amerikāņus, ka komūnistu Ķīnas uzbrukums Čangkaišeka nacionālistu cietoksnim Formozā notiktu tikai saziņā ar Padomju Savienību un pat varbūt Padomju Savienības uzdevumā, lai novērstu Sav. Valstu uzmanību no īstajiem Maskavas mērķiem un, proti, naftas lauku bagātajiem Tuvējiem Austrumiem. Pēc senātora Vailija domām, Formozas „atbrīvošana" gan būtu viena no lielākajiem komūnistu Ķīnas militāraajiem pasākumiem.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

LABĀK KARŠ ŠODIEN NEKĀ RĪTU!

Latvijā Amerikā kādā pārliecinošā rakstā izsacītas daudzu trimdinieku domas, ka komūnisma sakaušanai brīvās cilvēces interesēs būtu uzsākt karu labāk šodien nekā rītu. Inž. Pērkona raksts ir arī pozitīva atbalss Korejas prezidenta Singmana Rī pārdrošajam aicinājumam ASV Kongresā sist komūnistus, pirms nav par vēlu!

Kremlis bez mitas arvienu no jauna apliecinājis, ka tas vēlas komūnismam pakļaut visu pasauli. Ar sīkstu neatlaidību un nepielūdzamu nežēlību ik gadus aiz sarkanā aizkara pazūd jauni miljoni. Ik mēnesi padomju gaisa spēku vara pieaug, atomieroču krājumi kļūst prāvāki, lai reiz īstenotu Marksa mērķi par „Jaunās pasaules" celšanu. Kad tā diena pienāks, Kremlis bez kāda kara pieteikuma dos drošmīgu pārsteiguma belzienu savam visbīstamākajam pretiniekam — ASV. Trimdinieks nu jautā: kādēļ nevarētu novērst nenovēršamo, satriecot komūnisma imperiālistus jau tagad, kamēr ASV vēl ir pārsvars gaisā un nepārspēti atomieroči? Šo plānu ASV Kongresā tik alkatīgi aizstāvēja Korejas prezidents: viņam jau 20 divīzijas cīnai gatavas Korejā, otras 20 viņš vēl varētu uzstādīt; 630.000 durkļu atrodas Formozā — ASV nebūtu jādod neviens karavīrs, vienīgi savas gaisa flotes un jūras spēku atbalsts, lai komūnisma drauds Āzijā tiktu sagrauts. Sarkanā Ķīna esot tikai bubulis uz māla kājām, jo iedzīvotāju masa arī tur komūnistus ienīst, par spīti tam, ka 15 milj. nacionālo ķīniešu sarkano nobendēti. Tūkstošiem partizānu cīnās vēl šodien Ķīnas iekšzemē, un no 2.5 milj. lielās Ķīnas armijas lojālu karotāju galu galā būs tikai maza saujiņa. Korejas cīņu beigās no 14.369 sagūstītiem Sarkanās Ķīnas karaviriem uz savu „paradīzi" vēlējās atgriezties vienīgi 220 — šie skaitļi runā gaišu valodu. Ķīnas atgriešana pie brīvās pasaules nostabilizētu spēku līdzsvaru pret Kremli, kura agresija būtu apturēta. Padomju pašreizējā stratēģija ļealijāt ASV nāves miegā, sitotot visos stūros un ar visiem izpalīgiem „miera bungas," lai tad, kad būs pietiekami sagatavoti pārokeana bumbveži un ūdeņraža bumbas, nodevīgā uzbrukumā pulverizētu ASV centrus.

Kremlim nav jāsteidzas. Kremlim nav jāriskē. Dzīvē par vispareizāko pierādījusies sarkano metode: šur un tur, šad un tad, pa gabaliņam paņemt sev no pasaules globa. Visus pēdējos 14 gadus viņiem tas sistēmatiski izdevies. Arī nākotnē visai daudzsološa šim paņēmienam, kuram arī lielās politiskas priekšrocības — pakamptās zemes un tautas sagremot mazos kumosiņos, bez traucējumiem, kas varētu rasties pie liela kodiena. Brīvā pasaule tikai glēvi noskatās, sak: nu šoreiz lai vēl paliek, bet nākošreiz, tad gan vairs necietīsim... Nākošreiz tā pati dziesma! Koreja, kur vēl pirms gadiem visi lielie lielījās par varu apturēt komūnisma agresiju, pasaules notikumu straujajā tecējumā jau aizmirsusies. Vairāk nekā 30.000 amerikāņi apgūlās uz mūžu „policijas akcijā" Korejas pussalā, bet šodien šie upuri jau ir tikai mazs epizods mēģinājumā apspiest komūnisma ekspansiju. Tas pats ar Indoķīnu. Bet kas būs rīt, parīt? Kremlis arī turpmāk izmantos katru gadījumu pasākt mazāku risku un paplašināt savus satelītus un okupētās zemes. Kaut gan brīvā Eiropa ik dienas jo vairāk jūt sarkanā sirpja asumu pie savas rīkles, Eiropas demokratijas visas ir pret neprovocētu, tā sauc. „aizsardzības karu." Amerikāņu tauta ienīst karu, un valdība arī te nedos pavēli pretēju tautas noskaņojumam. Paliek tikai divi izejas: vai nu gaidīt, kā arī nākotnē atkārtosies vēstures pieredze, ka agresijas nekad neatmaksājas, vai arī pieredzēt, ka mīkstpēdiņi un glēvuļi saņem savas pelnītās vergu važas...

Sauklis: „labāk karš šodien, nekā rītu" šodien ir un vēl ilgi būs bez illuzijām. Kaut arī trimdiniekam tā ir „morāla atbrunošanās," pasaules notikumi tautām, kas smok sarkanā jūgā, vēl nerāda acīm tveramu rīta blāzmu.

Ksā.

LATVIEŠU BAZNĪCA TRIMDĀ

AICINA CĪNĀ PRET KOMŪNISMU

Dedzīgs iesniegums Vispasaules baznīcas padomes ģenerālasamblejā

No 14. līdz 31. augustam Evanstonā (ASV) sanāk Vispasaules baznīcu padomes ģenerālasambleja, kurā pulcēsies no visas pasaules protestantu, pareizticīgo, anglikāņu u. c. baznīcu pārstāvji, dažādu baznīcu viesi, kopā ap 1200, un ap 1000 preses pārstāvju. Latvijas ev. - lut. baznīcas pagaidu pārvalde Kanadā iesniedz šai asamblejai īpašu apsveikumu līdz ar ierosinājumu un lūgumu.

Šī iesnieguma tekstā, starp citu, teikts:

„Visas 30 Latviešu ev. - lut. draudzes un 10 atsevišķas draudžu kopas, kas Kanadā apvieno vairāk kā 10.000 ticīgos, kuru dzimtene palikusi aiz dzelzs priekškara, lūgs augusta mēnesī savos dievkalpojumos un sanāksmēs Dievu par Evanstonas konferenci, tās dalībniekiem un darbu.

Pašlaik ir visizšķirošākais laiks cilvēces vēsturē. 20. g. s., kuru apsveicot domājām, ka tas būs humānisma, kultūras un kristietības gadu simtenis, ir kļuvis par vislielākās necilvēcības, liekulības, melu, savtības un visu ticīgo vajāšanas laikmetu. Sātaniskie Antikrista spēki ir sacēlušies, lai visiem līdzekļiem mēģinātu iznīcināt Kristus valstību kā cilvēku sirdīs, tā tautu dzīvē un visā pasaulē.

Ja sātaniskie spēki uzbrūk Kristus valstībai, tad kristīgajām baznīcām jākļūst jo dedzīgām mūsu Kunga un Pestītāja karotājām.

Mēs, kas nākam no Eiropas austrumiem un esam piedzīvojuši un redzējuši sātanisko spēku izrīcību jau no 1917. gada, — mēs, Kanadas Latviešu draudzes un latviešu tūkstoši, — sāpēs par tautām un baznīcām, kas iet mocekļu ceļos, no sirds dziļumiem lūdzam šo kristīgo baznīcu augsto sanāksmi saredzēt, atzīt un visai pasaulei pateikt:

1. ka komūnisms ir vislielākais cilvēces un tās nākotnes ienaidnieks un briesmas;

2. ka komūnisms ir kristietības, dievticības, kultūras, brīvības un cilvēcības kapracis;

3. ka, lai atrisinātu visas problēmas, vajadzīga visu zemju, rasu, tautu un šķiru brālīga sadarbība, bet, kamēr vien komūnisms būs pie varas un ieročiem kādā zemē, šī sadarbība nebūs iespējama;

4. ka komūnisms ir visjaunākā slimība, kas piemeklējusi cilvēci, un visa jaunuma raugs.

Mēs dedzīgi lūdzam kristīgo baznīcu sanāksmi aizrādīt visai pasaulei uz šīm briesmām, atgādināt valstu un tautu vadītājiem, ka mēs nedrīkstam pieļaut un mierīgi noskatīties, ka vienmēr jaunas zemes un jauni miljoni cilvēku nonāk sātanisko spēku asiņainajās rokās.

Mēs dziļās sāpēs, bet arī svētā pienākuma izjūtā lūdzam kristīgo baznīcu pārstāvjus aicināt visas kristīgās baznīcas apvienoties, lai šajā liktenīgi nopietnajā laikā ietu ar Kristu pret sātana varu."

Šo rakstu asamblejai nodos Kenterbērijas Archibīskaps G. F. Fišers, kurš jau 1953. g. Kanadas latviešu draudžu kopējo adresi personiski nodeva Anglijas karalienei. Kenterbērijas Archibīskaps skatās lielā labvēlībā kā uz Latvijas ev. - lut. baznīcu, tā uz Kanadas latviešiem, un jau 1952. gadā rakstīja sirsnīgu vēstuli Kanadas anglikāņu baznīcas Archibīskapam, silti ieteicot nākt pretim šejienes latviešiem.

Sakarā ar šo Vispasaules baznīcu padomes ģenerālasambleju, Arch. pārst. pr. A. Skrodelis lūdz kā mācītājus, tā draudzes vadības un draudzes locekļus gan dievkalpojumos, gan sanāksmēs un mājās aizlūgt par šīs plašās sanāksmes darbu.

LIELA BRĪVĪBAS PARĀDE ČIKĀGĀ

Piedalīsies arī latvieši, bez tam Jans Kipura un Džems Meisons

Čikāgas īpatnējais stāvoklis Savienoto Valstu vidienā un labās darba iespējas ir koncentrējušas še lielu daļu to tautību piederīgos, kuŗu valstis šodien ir aiz dzelzs aizkara.

Gandrīz viena ceturtā daļa no čikāgiešiem ir poļu, lietuvju, ukraiņu, čechu u. c. izcelsmes. Te ir poļu „Polish Alliance" Amerikā sēdeklis ar prezidentu Čarli Rozmareku priekšgalā. Te ir Amerikas lietuvju centrs un „American Lithuanian" sēdeklis. Čikāgā, pateicoties lietuvju ierosmei un sadarbībai ar kongresa locekļiem T. Šīhanu un Čarli Kerstenu, dzima arī šodien tik pazīstamā Kerstena rezolūcija, kuŗas iespaidā radās visas plašās izmeklēšanas.

Ja visas šās dažādās bolševiku apspiestās tautības sadodas še Čikāgā rokās, tad tas ir ievērojams politisks spēks, ar ko nopietni jārēķinās.

Tāda kopēja spēka izpausme būs arī kopēji rīkotā Brīvības parāde (Freedom Festival), kas notiks 3. oktobrī Čikāgā un pēc tam tiks demonstrēta arī Vašingtonā kongresa un senāta locekļu un diplomātiskā korpusa priekšā.

Šā pasākuma goda priekšsēdis ir Viņa Ekselence bīskaps B. J. Sheil. Goda locekļi: no valstsvīriem, piemēram, prezidenta amata kandidāts Adlai Stīevenson, senātors P. H. Douglas u. c. no avīžu izdevējiem Chicago Tribune izdevējs Col. R. R. Mc Cormick, Suntime izdevējs Marshal Field Jr. u. c., bez tam ūniju prezidenti, rūpnieki u. c.

Uzveduma pamatdoma ir rādīt apspiesto tautu cīņu pret bolševisma despotismu. Us spec. dekorētas skatuves 20.000 vietu lielajā amfiteātrī alfabētiskā kārtībā novietosies katras tautības pārstāvji, un katras nācijas koris nodziedās vienu dziesmu.

Tad Jans Kipura koŗu pavadībā dziedās Ave Maria. Pēc tam slavenais „televizijas bīskaps" Fulton Sheen un Holivudas aktieris James Mason stāstīs katras tautas nozīmīgākos vēsturiskos notikumus.

Tālākos uzvedumos vēl piedalīsies Holivudas aktieŗi, simfonisks orķestris, 60 baletdejotāji un ap 1.000 koristu. Viss sarīkojums noslēgsies pie Šopena mūzikas skaņām slavenā Liberace uzvedumā.

Šai pasākumā piedalās arī latvieši. Lai šis uzvedums labi izdotos, ir nepieciešami līdzekļi, ko cer iegūt ar biļešu iepriekšēju pārdošanu. Čikāgā biļetes ir dabūjamas gāndrīz visās latviešu organizācijās un Ciānas draudzes grāmatu galdā.

Veicināsim šo lielo kopējo pasākumu, kas var būt ļoti iespaidīga propaganda mūsu cīņā par brīvību.

Inž. A. Būmanis,
Čikāgas latviešu organizāciju apvienības pr-dis.

JAUNS ZINĀTNISKS IZDEVUMS

„Montreālas Ziņotājs" raksta, ka K. Lazdiņš Montreālā savācis pāri par 200 identisku sanskritu - latviešu vārdu un pabeidzis tos klasificēt. Viņa darbs sauksies — „Sanskrit - Latvian Words — Living Lauguage Fossils". Lai gan grāmata sarakstīta angļu valodā, tad tomēr, pateicoties latviešu un sanskritu vārdu lielai līdzībai, tā būs saprotama pat angļu valodas nepratējam.

Priekšvārdā autors saka, ka šīs kollekcijas dažiem vārdiem ir aizvēsturiska nozīme, sevišķi tiem, kas attiecas uz sociālo iekārtu un būvniecību. Daži var noderēt kā papildnorādījumi ārieŗu pirmdzimtenes pētniekiem, un tie rāda, ka latviešu cilšu valoda nedalītā Āzijā (apm. pirms 5000 gadiem) ir jau bijusi uz augstas attīstības pakāpes, un ka pat tagadējā valoda ietver sevī ievērojamu daļu no vecākās ārieŗu valodas, kāda uzglabājusies vissvētākā sanskritu grāmatā „Rigveda".

Grāmata būs glīti izdota un maksās $1.25. Tā kā tā iznāks tikai pāris simts eksemplāros, būtu ieteicams, ka interesenti uzdotu savas adreses autoram jau tagad: 1501 Ste. Catharine St., West, Room 12, Montreal, P. Q., Canada.

JĀŅA VITANDA PIEMINAI

Fareles mītnes veco ļaužu rindas kļūst arvien retākas. Sevišķi pēdējos mēnešos mirstība mītnē bijusi liela, skaŗot visvairāk latviešu grupu. Starp mūžībā aizgājušajiem pieminams 86 g. vecais Vitanda tēvs, kas mierīgi aizmiga 1. augustā.

Neparasta ir šī vecā vīra apziņā gatavošanās aizsaules ceļos. Sajūtot spēku izsīkšanu, Vitands nedomāja vairs par savas dzīves iespējamo paildzināšanu, bet aukstasiniģi sāka nokārtot šīs pasaules lietas, lai tad mierīgi aizietu. Kā dziļi reliģiozs cilvēks, viņš vispirms apmeklēja mītnes baznīcu un no tās atvadījās, sacīdams, ka šis ir viņa pēdējais gājiens uz dievnamu. Pēc tam rūpīgi iesaiņoja savas mantiņas un dokumentus, iepirka jau laikus kapa vietu blakus savai mirušai sievai, pats samaksāja par sevi apbedīšanas birojam pārpelnošanas, transporta un citus apbedīšanas izdevumus, izmeklēja dziesmas savam sēru dievkalpojumam, atstāja pat samaksu par dziesmu lapiņu iespiešanu un tad apmierināts devās uz slimnīcu, lai tur nomirtu. Viņa vēlēšanās drīzi vien piepildījās.

Jānis Vitands dzimis 1868. g. 30. maijā, Lizuma pagastā, Vidzemē. Uzaudzinājis piecus dēlus, no kuŗiem viens karā krities, divi miruši un divi, akadēmiski izglītoti, strādā ASV. Savā garajā mūža Vitands aktīvi piedalījies gan valsts, gan sabiedriskā un kultūras darbā. Bijis virsnieks un cīnījies krievu - japāņu un arī Pirmajā pasaules karā, cīnīdamies plecu pie pleca kopā ar savu dēlu, kuŗš vēlāk Latvijas atbrīvošanas cīņās krities. Vitands bijis Rīgas garīgā semināra virsskolotājs, kolēģiju asesora dienesta pakāpē, pildījis dažādus goda amatus valstiskos, sabiedriskos un saimnieciskos pasākumos. Pēc tēva nāves pārņēmis dzirnavu un vilnas apstrādāšanas fabrikas vadību Jaunpiebalgā. Trimdas pirmajā laikā bijis vācu valodas skolotājs Rendsburgas latviešu nometnes ģimnazijā. Vēlāk Fareles mītnē darbojies ev. - lut. draudzes padomē un JKS nodaļas valdē līdz pat mūža beigām.

Latviešu skolotāju rīkotā Latvijas ģeografijas, vēstures un latviešu valodas talka jau rāda pirmos sasniegumus. Nāk atpakaļ jau veiktie darbi. Nav ziņu vēl par visām zemēm, bet, liekas, ka pirmie ir tie, kas paši pieprasīja talkas materiālus bez vacāku vai skolotāju starpniecības. Un kādi rezultāti! Paši talkas ierosinātāji ir pārsteigti par panākumiem. Vēlos arī vēlreiz atgādināt, ka visi darbi pēc sagatavošanas tūlīt jānosūta atpakaļ tam skolotājam, no kuŗa saņemti talkas materiāli. Ar prieku tiks saņemta arī katra vēstule.

Ja nu vēl kāds zēns vai meitene kaut kādu iemeslu dēļ ir aizkavējies, talkas materiālus var vēl tagad pieprasīt no A. Bankoviča, 1522 - 7th St. S.E., Minneapolis 14, Minn., USA, un J. Mežaka, 2 Classic Ave., Toronto, Canada. Bet tad nu gan ar steigu pie darba. Neviens taču talkā negribēs palikt pēdējais!

J. M.

Aicinājums māksliniekiem

Sakarā ar Kultūras dienu tēlotājas mākslas izstādi, kas notiks no 9.—17. oktobrim, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē, Torontō, Kanadā dzīvojošie mākslinieki tiek lūgti pieteikt savus darbus, kuŗi nav bijuši izstādīti Toronto.

Darbi jāpieteic līdz 15. septembrim ar rakstu, uzdodot vārdu, uzvārdu un adresi, minot darba nosaukumu, techniku un formātu.

Iesūtītos darbus izstādei izraudzīs žūrijas komisija, kuŗā piedalās LNAK Kultūras un izglītības nozares pārstāvis Dr. H. Tichovskis un mākslinieki Ed. Dzenis, A. Nulītis un A. Kopmanis.

Saraksti iesūtāmi Ed. Dzenim, 233 Lakeshore Dr., New Toronto, Ont., līdz 15. septembrim, bet darbi A. Nulītim, 123 Huron Str. Toronto, Ont. no 25. septembra līdz 1. oktobrim.

Katram darbam jāpievieno atsevišķa zīme ar vārdu, uzvārdu, darba nosaukumu, techinkas veidu, formātu un cenu vai atzīme, ja darbi nav pārdodami. Vēlams pēc paša mākslinieka ieskatiem pievienot dažus darbu foto attēlus eventuālai ievietošanai izstādes katalogā.

Darbu transportu un apdrošināšanu sedz paši mākslinieki.

Izstādes rīcības komiteja.

Ar savu kluso, laipno un iecietīgo raksturu, Vitanda tēvs bija iemantojis veco ļaužu simpatijas, ko apliecināja siltie atvadu vārdi, daudzie ziedi un vainagi uz viņa šķirsta izvadīšanā no Fareles mītnes kapličas.

Pārpelnots Vilhelmshavenas krematorijā un apbedīts blakus savai laulātais draudzenei Hamburgas Olsdorfas kapos.

Vieglas smiltis darba rūķim svešajā zemē!

Raits Ritums.

ČAKLIE TALCINIEKI

„Un visi tie mīļie vārdiņi
Mani pulciņā apstāj kā draudziņi
Un ved manī rindu pa rindiņai
It kā pa stīdziņu stīdziņai!"

Āspazija.

Liels talkas darbs rit visā spārā. Čaklas latviešu meitenes un zēni šovasar domās apceļo mīļo dzimteni, skata to tādu, kāda tā bija laimīgajā brīvvalsts laikā — ziedošos un bagātos laukus, tīrās un skaistās pilsētas, iezīmējot kartē visas apciemotās vietas. Viņi meklē vēstures grāmatās stāstus par Senlatviju, mūžīgo brīvības alku smagajos klaušu laikos un tās īstenojumu — Latvijas valsti. Lasa par vīriem, kas ar savu darbu sapni vērsa īstenībā. Čaklie talcinieki šķirsta tautas dziesmu sējumus un veldzējas mūsu bagātajos dzejas un prozas krājumos. Tas ir liels un nopietns darbs, bet arī saldi augli. Tam ir tikai viens mērķis: augt un mācīties par īstenām tautu meitām un dižiem tautu dēliem, jo karstāk iemīļot mūsu dzimto zemi un cīnīties par tās brīvību, kā vecos laikos to darīja Kronvaldu Atis, Auseklis un citi. Tā ir lielā talka.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798
MONTREĀLĀ, P. Q.

UZAICINĀJUMS SPORTISTIEM

Latviešu studentu centrālās savienības sporta referents J. Kleperis uzaicina latviešu studentus visos kontinentos, kas nodarbojas ar kādu sportu, sniegt par sevi sekojošas ziņas: uzvārds, vārds, vecums, sporta veids un adrese. Ziņas lūdz sūtīt uz šādu alresi: J. Kleperis, 37 Main St., Manchester, Conn., USA.

LASĪTĀJU VĒSTULES

KO NEVAR CELT, TO NEVAR NEST

Ja patīk, var debatēt par Vinstonu Čerčilu un citiem pasaules politiķiem, kas tagad „raksta vēsturi" ar saviem darbiem pasaules politikā, un tādā kārtā noteic arī Latvijas likteni tieši vai netieši. Mums ir grūti savaldīties, kad runājam vai rakstām par komūnistiem un nodevējiem, un to mums neviens nedomā nemt ļaunā brīvajā pasaulē.

Bet mums nav nekādas vajadzības nolamāt un nonicināt rietumu valstsvīrus. Katras valsts valstsvīri, kas strādā un atbild savai tautai, vienmēr un visās lietās pirmā vietā stāda savas valsts intereses. Par tām viņi cīnās, stāv un krīt. Tieši to dara arī Vinstons Čerčils. Laikā, kad britu pasaules impērija grīļojās un drūp koloniālo tautu nacionālisma dēļ, var arī saprast angļus, ka viņi neuzņemas jaunas saistības, risku un upurus citu tautu brīvības labad. Nav nemaz tik grūti iedomāties, kādu pavērīgu valodu runātu lepnie angļu ministri, ja Lielbritanijas impērija būtu tik varena spēkā, kāda tā bija vēl līdz I. pasaules karam. Te vietā sakāmvārds: ko nevar celt, to nevar nest.

Mums, kā politiskiem bēgļiem un cīnītājiem par Latviju, ir jābūt tik politiskiem un diplomātiskiem, ka mēs, pirmkārt, savas sāpes par dzimteni izkliedzam pasaulē bez lamāšanās; otrkārt, lai mūsu darbošanās bez vajadzības nepasliktinātu mūsu attieksmes ar Rietumu valstīm, kas šodien negrib vai nevar palīdzēt, bet rīt var gribēt un spēt mums palīdzēt. Treškārt, mūsu brīvības centieni ir jāplāno un jāīsteno tā, lai tie maksimāli labvēlīgi iedarbotos ne tikai uz mūsu virtuāliem sabiedrotiem (piem., ASV, Vatikāns), bet arī potenciāliem sabiedrotiem (piem., Anglija, R-Vācija, Francija u. c.).

Tikai tad, kad paši būsim sasnieguši piepūles galējo līniju, mēs drīkstētu pacelt balsi pret citiem, kas var, bet negrib palīdzēt nelaimē.

Bez tam, mēs dažreiz piemirstam, ka diplomātijai ir savs leksikons, kas ne reti mūs kaitina. Daži piemēri no mūsu pašu dzīves. Kad Kerstena izmeklēšanas komisijā Latvijas lietvedim Dr. A. Dīnbergam jautāja, vai kāda viņa liecības daļa būtu saprotama tā, ka komūnistu okupācija Latvijā var tikt izbeigta tikai ar varu (by force), kā mēs visi domājam, latviešu diplomāts ar uzsvaru atbildēja, ka viņš nav teicis „ar varu", bet gan „piespiežot komūnistus pildīt nolīgtos līgumus".

Vissliktāki dara tie, kas operē ar nekorrektiem faktiem. Ir dzirdēts un lasīts, ka, piem., Lielbritanija ir pārdevusi Baltijas valstis. Lielbritanija vēl arvien atzīst de jure Latviju, Lietuvu un Igauniju, un Londonā darbojas šo valstu sūtņi. Tie, kas bijuši angļu ārlietu ministrijā, ir vienmēr saņēmuši noteiktu apliecinājumu, ka Lielbritanija nekad neatzīs Baltijas valstu inkorporāciju, bet tām ir jākļūst brīvām. Čerčils nav vēl atbildējis uz jautājumu: kad un kā atbrīvos Baltijas valstis.

Saturns.

„PIEKLĀJĪBA"

Sakarā ar latviešu preses pieņemšanu Royal York viesnīcā Olafa Iliziņa koncertturnejas gadījumā Māriss Vētra „LA" 64. n-rā atsaucies uz šīs pieņemšanas atreferējumu un pamāca — „pieklājīgas sabiedrības likumus"... Angļu zemēs tie atļaujot atstāt viesības „bez roku kratīšanas", ko izdarījis arī viņš, pazūdot no preses konferences. Kanadiešu pieklājība, nerunājot nemaz par latviskām tradicijām, gan laikam prasa atvadīšanos vismaz no tās personas, kas kādu viesi savā vai cita vārdā viesības ieaicinājusi, bet to M. Vētra nedarīja. Šavu „pieklājību". Māriss Vētra pret cienījamiem Venecuēlas latviešu mākslinieķiem jau pierādījis ar to vien, ka viņš preses konferenci raksta pēdiņās. Žēl, Vētras aiziešana attiecībā pret Venecuēlas viesiem var radīt nepareizu ieskatu par Kanadas latviešu māksliniekiem un sadzīvi.

Ed. Keišs,
Olafa Iliziņa koncertturnejas organizētājs.

KANADĀ

TORONTO

● Sv. Jāņa draudzes mācītājs A. Lūša atvalinājums izbeidzies. Uz dīvām, nedēļām atpūtā devies tās pašas draudzes mācītājs A. Briedis, un arī angļu draudzes mācītājs. Angļu draudzi, mācītāja prombūtnes laikā, apkalpos latviešu mācītājs A. Lūsis, kas divās svētdienās dievkalpojumus vadīs angļu valodā.

● Toronto Latviešu biedrības teātris režisora A. Pukata vadībā sācis iestudēt E. Zālītes „Maldu Mildas sapņojums".

● AFL — cauruļu licēju arodbiedrība protestējusi pret atļauju ievest Kanadā vairākus simtus amatnieku, kas piedalītos dabiskās gāzes vadu iekārtošanas darbos Kanadā. Protesta galvenais motīvs ir bezdarbs Kanadā. Darbs nodots Ņujorkas firmai Convertas Ltd., kas uzdevuma veikšanai lūgumā paredzējusi 40 proc. amatniekus ievest no Sav. Valstīm. Tas nozīmē, ka no ASV var šinī darbā strādāt ap 200 strādnieku. Converted Ltd. paskaidro, ka Toronto nav iespējams dabūt pietiekamā skaitā darbam piemērotus amatniekus.

● Sestdien un svētdien, 21. un 22. augusta sarīkojums Saulainē solās izvērsties par ievērojamu notikumu Kanadas latviešu sabiedriskā dzīvē. Raiņa Pūt, vējiņi uzvedums Saulainē būs pirmās latviešu teātŗa brīvdabas izrāde Kanadā. Gleznainais upes līcis ar saviem stāvajiem, kokiem apaugušajiem krastiem ir īsti piemērots brīvdabas skatuvei. Latviešu Nacionālais teātris rosīgi strādā, lai vietu sagatavotu izrādei. Teātŗa izrādei sekos balle un nākošajā dienā bērnu svētki. Bērnu nometne un Sv. Jāņa draudze jau pirms nedēļas sāka iekārtot stendus bērnu svētkiem, kas būs apvienoti ar bērnu masku balli. Teātŗa izrāde sāksies sestdien, plkst. 6.00 vakarā. Pēc izrādes būs nometnes laukumā bērniem organizētas rotaļas un tautiskās dejas. Ballē spēlēs Pirmais latviešu pūtēju orķestris Kanadā. Gādājot par apmeklētāju ērtībām, Saulaines pārvalde pagudusi izbūvēt arī ērtas ģērbtuves. Bērnu svētkus svētdienas rītā ievadīs ar dievkalpojumu plkst. 10.00, kam sekos bērnu parāde. Pēc sacensībām stendos sāksies bērnu masku balle. Bērnu svētkos solas būt ļoti daudz bērnu, jo bez Saulaines 60 bērniem, aicināti ciemos pretvizītē Sidrabenes bērni, Toronto Latviešu skola. „latviešu pagasta" un visi citi latviešu bērni. Ieeja bērniem brīva, bet pieaugušiem ar vienu ieejas maksu atļauts piedalīties abu dienu sarīkojumos.

Saulaines bērnu vasaras nometnē, kuŗu vada piedzīvojušais vadītājs Arnis Freibergs, šogad bērnu skaits visu laiku bijis ap 60. Šovasar lieliski laimējies atrisināt vadītāju jautājumu, kā sastāva, tā arī skaita ziņā. Pašlaik nometnē darbojas 10 vadītāju, bērniem ir kārtīga uzraudzība, nodarbes rit ļoti spraigi. Bērni būs guvuši ne tikai lielisku atpūtu, bet arī daudz ko mācījušies. Nometni paredz slēgt 29. augustā, bet sestdien, 28. augustā būs lielais noslēguma ugunskurs, ko apmeklēs Kanadas armijas „Camp Borden" augstākie virsnieki ar dāmām. Ciemiņiem būs sarīkots īpašs „pikniks".

MONTREĀLĀ

● Montreālas LB aprūpes daļas vadītājs V. Kraulis bija ielūdzis MLB un DV valdes locekļus, viņam kopā ar dēlu piederošā Sv. Nikolaja salā. Sala atrodas Sv. Lorenca upē apm. 13 jūdzes no Montreālas, tā ir apm. 5 akri liela, skaistiem kokiem noaugusi. Krauļa ģimene jau paspējusi tur uzcelt vasaras māju un pamazām strādā pie tās iekšējās izbūves. — Vakars pagāja pie ugunskura latviskā sirsnībā un, kā pats saimnieks izteicās, tad latvietis šeit var justies kā „mazā Latvijā," jo arī valsts valoda šai „valstī" esot tikai latviešu. Šis kopējais vakars sēja vēl ciešākas saites starp MLB Bun DV Montreālas nodaļu Paldies Krauļa kungam un viņa ģimenei par viesmīlīgo uzņemšanu.

● Draudzīgā aicinājuma atcerei DV Montreālas nod. 29. maijā rīkoja grāmatu izlozi. Skaidrs atlikums $111.22, nodots Montreālas latviešu skolai.

● DV Montreālas nod., piešķirot $30.00, dod iespēju vienam bērnam — pusbārenim, pavadīt kādu laiku no vasaras Montreālas latv. skolas rīkotā vasaras nometnē St. Sauveur'ā.

V.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

4—6. sept. Daugavas Vanagu dienas.
4. sept. Vīru kopkora koncerts, Massey Hall. Svētku balle, Palace Pier.
5. sept. DV Teātŗa izrāde, E. Vildes Pūķis, 62 Claremont St..
6. sept. Svētku atvadas, Lake Medad, Hamiltonas tuvumā.
8. sept. Olafa Iliziņa koncerts, Eaton auditorijā.
25. sept. Skautu un gaidu sarīkojums.
9.—16. okt. Kultūras dienas.

INTERESANTAS SACĪKSTES

Toronto otrdien, 17. augustā — Maccabi — Vanagi, Dentonija laukumā, plkst. 6,45 vakarā.

20. augustā — C.S.W. — Vanagi Greenwood laukumā, plkst. 6,45 vakarā.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas vadības kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

Tracis ap bij. Rīgas advokātu Andreju Frīdenbergu

Vai izmeklēšanas komisija pierādīs, ka Frīdenbergs bijis padomju spiegs?

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO AUSTRĀLIJAS

Austrālijas latviešu prātus satraukusi bij. Rīgas advokāta Andrēja Frīdenberga lieta, kas jau vairākas nedēļas ir šejienes latviešu dzīves degpunktā. Satraukums par A. Frīdenberga sakariem ar spiegu tīkla vadītāju Petrovu bijis tik liels, kā Melburnas latviešu biedrības sapulcē, kur Frīdenbergs pieteicies kā runātājs, lai dotu paskaidrojumus, viņš gandrīz nolinčots. Pagaidām Andreja Frīdenberga lietā nav citu jaunu atklājumu, kā bij. Padomju sūtniecības sekretāra un čekas pulkveža Vladimira Petrova apgalvojumi par A. Frīdenberga piederību spiegu tīklam, Austrālijas slepenā dienesta ierēdņu liecības un paša Frīdenberga paskaidrojumi. Par cik Andrejs Frīdenbergs būs vainīgs čekas pulkveža Petrova apsūdzībā par spiegošanu, to noskaidros Austrālijas karaliskā izmeklēšanas komisija.

Padomju Savienībā visa valsts sistēma dibināta uz spiegošanu, ko mēs tik ļoti labi zinām no baigā gada Latvijā. Mēs esam pārliecināti, ka boļševiku taustekļi stiepjas pēc mums arī tāļu ārpus dzimtenes. Maldīgi tomēr domāt, ka katrs latvietis, kas izbēdzis no boļševikiem un dzīvo brīvā pasaulē būtu tiem tik „vērtīgs," ka tā izspiegošanai algotu veselu spiegu kadru. Boļševikus interesē galvenā kārtā „kaitīgākie eksemplāri," kā arī tas, cik stipra ir emigrantu organizāciju pretkomūnistiskā darbība ārzemēs, noskaņojums un cīņas spars. Viņiem rūp iedragāt šo cīnītāju morālos spēkus, šķelt, jaukt, bet — par visām lietām — terrorizēt, iedzīt bailes! Lūk, tāpēc arī latviešu organizācijās ārzemēs tie iemet pa spiegam no pašu latviešu vidus, lai radītu savstarpēju neuzticību, bailes, uz kuŗām terrors var tikai pastāvēt. Bailīgs pretinieks nekad nav īsts cīnītājs, to boļševiki zina ļoti labi, — lūk, kāpēc jāveicina šo baiļu psicholoģija!

Vladimirs Petrovs apgalvo, ka Frīdenbergs čekai piegādājis ziņas jau no 1940. gada un to turpinājis darīt arī Vācijā un Austrālijā. Petrovs, kas bijis padomju spiegošanas tīkla vadītājs, tagad pats vairs nevēlas Padomju Savienībā atgriezties, bet palikt Austrālijā, zemē, kurā viņš pats kā padomju diplomātiskais pārstāvis vadījis spiegošanu. Ja šim bijušajam lielčekistam vēl daudzmaz saglabājusies sirdsapziņa pret zemi, kuŗa tam tagad augstsirdīgi neliedz savu aizsardzību un patvērumu, tad viņam sevi „jānomazgā," cik vien tas paša spēkiem iespējams, un tāpēc viņš bez kādas vilcināšanās nāk klajā ar visiem saviem atklājumiem! Varbūt Petrovs grib būt tiešām vaļsirdīgs, bet varbūt savā vaļsirdībā grib arī „pārcensties." To, šķiet, apsvērusi arī karaliskā izmeklēšanas komisija un savam darbam pieiet ar lielu nopietnību un objektīvitāti.

Andrejs Frīdenbergs visus pret sevi vērstos apvainojumus strikti noliedz, bet lietas patiesos apstākļus agri vai vēlu noskaidros izmeklēšanas rezultāti; Petrovs, saprotaoms, ir daudz rūdītāks vīrs — viņš vēl raudājis nav, ko gan paspējis Frīdebergs, jo īsti čekisti neraud arī pie karātavu valga. Patiesību vislabāk tomēr zina pats Frīdenbergs, bet to tik pat labi, ja ne vēl labāk, var zināt arī spiegošanas tīkla vadītājs Petrovs, jautājums tikai — kuŗam ticēt? Ja pieņemam, ka Vladimirs Petrovs runā skaidru patiesību un ticam, ka Frīdenbergs, kā to apliecina Petrovs, par Austrālijas latviešu organizāciju un sabiedrisko darbinieku izspiegošanu saņēmis pavisam 40 Austrālijas mārciņas, bet pats visu laiku, ar visiem saviem 50 mūža gadiem, strādājis smagu fizisku darbu, tad jāsecina, ka pati padomju čeka viņa pakalpojumus visai zemu vērtējusi. Liela stila spiegi laikam gan par tik zemu atalgojumu neriskēs „strādāt." Salīdzinājumam būtu interesanti, kādu algu saņēmis pats Petrovs? Bet tas mums nav zināms.

Ja pazīstam boļševiku spiegu vervēšanas metodes, tad Andrejs Frīdenbergs boļševikiem varēja būt ļoti piemērota persona. Latvijā viņš biijs advokāts, kādreiz apvainots par kāda virsnieka nošaušanu. Kā pats Frīdenbergs paskaidrojis, divas viņa māsas, brālis, tēvs un pamāte deportēti uz Sibiriju. Kāpēc šāds liktenis nav skāris arī Andreju Frīdenbergu, nav zināms. Viņa sabiedriskā darbība latviešu organizācijās turpinājusies arī trimdā, kas arī saprotams, jo viņš kā jurists, šim darbam bija labi piemērots. Austrāliešu avīzes raksta, ka Andrejs Frīdenbergs tagad ir visvientuļākais cilvēks visā Austrālijā, jo visa latviešu sabiedrība no viņa novērsusies.

Mums, kā latviešiem, protams, sāp, ja mūsu vidū būtu radies nodevējs, un tāpēc labi saprotams Austrālijas latviešu lielais sašutums. Pats Petrovs apgalvojis, ka Frīdenbergs atradies zem zināma čekas spiediena, ko viņš uzskata par „saprotamu lietu." Interesanta ir arī kāda Frīdenberga vēstulē ar fotografiju, par ko min Petrovs un kuŗu viņš esot atradis Maskavā, čekas archīvā un tādā veidā arī sadzinis Frīdenberga pēdas Austrālijā. Šo vēstuli Frīdenbergs esot adresējis māsai uz Latviju. Ja pazīstam čekas nelietīgās metodes, tas mums daudz ko liek pārdomāt. Pārdomāt arī tiem, kas ar vistīrāko sirdsapziņu sūta uz dzimteni vēstules un saiņus. Sekas šādai rīcībai kādreiz var būt neparedzamas.

A. Vidzemnieks

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

INTERESANTS, BET RISKANTS IEROSINĀJUMS

Doc. Nikolajs Valters rakstā „Valsts turpināšana" Vācijas Latvijā nāk ar ļoti interesantu, bet riskantu ierosinājumu — atjaunot trimdā Latvijas Senāta darbību. Norādot, ka tautas griba izpaužas tiesībās un valsts ir vara, kas pakļauta tiesībām, N. Valters pavisam pareizi nāk pie atzinuma, ka varai mēs varam likt preti tiesības, un tiesību principi, neatkarīgi no pašreizējās varas konstelācijas Latvijā, atļauj mums turpināt mūsu valsts eksistenci. Ja Latvijas parlaments un valdības locekļu tikai maza daļa varēja nokļūt brīvā pasaulē, turpina doc. N. Valters, kādēļ šo orgānu darbības turpināšanai rodas tīri formāli (neatkarīgi no politiskiem apsvērumiem un neiecietības) lielāki šķēršļi, kuŗu novēršanai nepieciešams vēl ilgāks laiks, tad mūsu augstāko tiesu iestāžu locekļu lielais vairums atrodas emigrācijā. Latvijas senatori trimdā savā laikā arī jau devuši kopēju juridisku atzinumu par mūsu satversmes spēkā esamību, kas vēlāk ieguva arī vispārēju atzinību, apgalvo N. Valters un ierosina atjaunot Senāta darbību, kas sniegtu mūsu valsts un sabiedriskām iestādēm atzinumus tiesību jautājumos un izšķirtu dažus jautājumus.

Lai atceramies, ka Latvijas centrālā padome kā paplašināts Saeimas prezidijs, pamatojoties uz Latvijas satversmi, Vācijas trimdas laikā jau mēģināja atjaunot Saeimas prezidija darbību. Izcēlās strīdus ne tikai trimdinieku starpā, bet pat radās konflikts starp šo Saeimas prezidiju un Latvijas ārkārtējo pilnvarnieku sūtni Kārli Zariņu, jo daļa veco politiķu apstrīdēja vai sašaurināja sūtņa K. Zariņa pilnvaras. Tad nāca doc. N. Valtera minētais senatoru atzinums par satversmi. Šajā atzinumā bija arī noteikts, ka Saeimas priekšsēdētāja vietniekam ir Valsts prezidenta amata pilnvaras.

Brīvajā Latvijā Senāta atzinums būtu visiem saistošs. Arī doc. N. Valtera ierosinājums tagad ved uz to kā uz dabisku konsekvenci. Bet mēs atceramies, ka piem., britu ārlietu ministrija neatzina mūsu senātoru interpretāciju par Valsts prezidenta vietnieku. To neatzina arī sūtnis Kārlis Zariņš.

Ja tagad atjaunotu Senāta darbību trimdā, tad nejauši varētu nonākt atkal pie tādas situācijas, kas radītu kolīzijas, atzīšanu un neatzīšanu.

Tādēļ, lai varētu turpināt Latvijas valsti trimdā, ir atjaunojamas visas trīs valsts varas funkcijas — likumdevējas, izpildu un tiesu vara vienlaicīgi. Bet tas jau pagaidām nav iespējams ārpolitisku šķēršļu dēļ, kas ir izšķīrēji.

Saturns

SĀKUSIES TABAKAS IEVĀKŠANA

Augusts ir mēnesis, kad sākas ražas ievākšana. „Latviešu pagastā", kas latviešu īpašumu apmēra ziņā jau nosaucams par „Latviešu apriņķi". Jaunākie un vecākie farmeri vēro dzeltenos labības laukus, lai laistu darbā ražas novākšanas mašīnas. Ievāktais siens un āboliņš jau krietni sagulējies šķūņos un nāk kārta labībai. Jau ar augusta pirmajām dienām rosīgāki kļuvuši arī daudz pilsētnieku, kas domājuši par naudas iepelnīšanu laukos. Viņus tomēr nesaista tik daudz labības lauki, kā tabakas plantācijas, kas ik gadus ražas novācējiem devušas itin prāvu peļņu. Latviešu farmeri ar šo viņiem pasvešo kultūru nav uzdrošinājušies riskēt. Apvidus, kurā izveidojies „Latviešu apriņķis", tabakas audzēšanai nav visai piemērots. Turpretim Simko, Delhi, Tillsonburgas apkārtnēs izveidojušies plaši tabakas lauki. Kas braukuši caur šiem apvidiem ar automašīnām, būs ievērojuši pa labi un kreisi ceļam izvērstas tabakas plantācijas ar tipiskām ražas apstrādāšanas būvēm — šķirotavām, kaltētavām, noliktavām. Pašlaik tabakas ražas ievākšana rit pilnā sparā. Vīrieši, sievietes, zēni un meitenes augu dienu rosīgi strādā tabakas laukos, aizmirstot vilinošās nedēļas nogales, sestdienas un svētdienas, izbraukumus un ūdeņu malas, jo tabakas ražas ievākšanas laiks nav garš, un peļņa, ko dod šis darbs, ir visai vilinoša. Ik gadus tabakas ražas novākšanā dodas arī vairāki Toronto latvieši, pa lielākai ļaļai vieninieki, kas uz laiku pamet savas mēbelētās istabas, lai pēc dažām nedēļām atkal atgrieztos pilsētā ar dažiem simtiem dolaru kabatā. Iepraktizējušies tabakas novācēji saka, ka 100 dolaru nedēļā izpelnīt neesot sevišķi liela māksla. Protams, tad jāstrādā visai rosīgi un jāaizmirst, kurā vietā pie debesīm atrodas saule. Naktī vīrieši pārguļ turpat šķūņos, lai rītā atkal steigtos cauri tabakas laukiem.

Vairums ASV spiegu bijuši žīdi

Libanonas sociālistu partijas priekšsēdis Kemals Jumblats, kas tikko atgriezies no sava ceļojuma pa ASV, arabiešu žurnālistiem izteicies, ka senators Mekkartijs uzsākšot cīņu arī pret cionistiem. Mekkartijs, kā domā sociālistu priekšsēdis, savu anticionistisko propagandu dibinot uz tezes, ka Sav. Valstīs komūnistu aprindās ir stipri daudz žīdu, un ka vislvairāk spiegu, kas atklāti ASV, bijuši žīdi.

Dr. Adenauers braucienu uz Ameriku atlicis

Vācijas bundeskanclers Dr. Adenauers augusta mēneša beigās bija paredzējis apmeklēt ASV. Kā Adenauers tagad paskaidrojis piekritīgām Bonnas personām, viņš savu ceļojumu uz Ameriku atlicis sakarā ar vispārējo politisko stāvokli, kas pašreiz prasot viņa klātieni Rietumvācijā.

KAS NOTIEK KANADĀ?

KAIZERLINGS — BALTIEŠU DRAUGS

Kanadas izplatītākā žurnāla „Ensign" galvenais redaktors un izdevējs ir R. W. Keizerlings, Baltijas vācu muižnieku cilts atvase. Viņa tēvocis ir pazīstamais vācu filozofs Hermans Keizerlings. Žurnālā „Ensign" bieži ievietoti Baltijas valstīm labvēlīgi raksti.

Sarunā ar kādu lietuviešu žurnālistu Keizerlings apliecinājis, ka vienmēr esot jutis simpatijas pret Baltijas valstīm. Šo valstu straujais uzplaukums neatkarības laikā esot bijis apbrīnošanas vērts. Visu to Baltijas valstis panākušas tikai ar saviem spēkiem, bez kāda Maršala plāna atbalsta. Keizerlingam pieder lauku īpašums Montreālas tuvumā, kuŗu viņš nosaucis par „Staniulei". Tā saucās viņa dzimtās muiža Lietuvā, Biržu tuvumā, pie Latvijas robežas.

KUR IR KANADAS ZIEMEĻU BRILJANTI?

Kaut kur mežonīgajos Kanadas ziemeļaustrumu apgabalos ir milzīgas briljantu bagātības daudzu miljonu dolaru vērtībā. Briljanti, kas radušies no vulkāniskā māla izverdumiem, dažu miljonu lolaru vērtībā, jau ir atrasti. Tomēr nevienam nav zināms, kur ir pati briljantu atradne.

Domā, ka tad, kad šļūdoņi pirms simtiem tūkstošiem gadu virzījās pāri Kvebekas un Ontario provincēm, tie „nogriezuši" vienu vai vairākas no šīm māla „trubām". Pa šļūdoņu tālākās virzīšanās ceļu uz dienvidrietumiem atrasti briljanti, kas tagad būtu līdz 500.000 dolaru vērtībā. Slavenajam Ņujorkas juvelierim Tifāņijam ir jau šādu briljantu kollekcija, un tas lielus līdzekļus ieguldījis vēl iztrūkstošo briljantu meklēšanā.

Daži Tifānija briljanti atrasti Sav. Valstīs uz dienvidiem no Mičigenas un Īrī ezeriem. Citi dārgakmeņi atrasti uz rietumiem ap Kenoru Ontario provincē un austrumos ap Montreālu. Pirms kāda laika pētnieki atklāja krātera ezeru Kanadas ziemeļaustruma krastā Ungavā, kas satur zili zaļu ūdeni. No tā apkārtnē bija izkaisīti zili māli. Valda pārliecība, ka šļūdoņi ir parāvuši sev līdz šādus mālus līdz ar tanīs atrodamiem briljantiem, novadot tos līdz vidējai Kanadai un ASV vidējām valstīm. Vīrs, kam izdosies sadzīt pēdas briljantu atradnei, kļūs pasakaini bagāts.

Padomju „progress" dažādos laikos

SAVIENOTĀS VALSTIS

GRAND RAPIDI (MICH.)

Šinīs dienās no Ohaio Grand Rapidos bija ieradusies nesen mirušā pulkveža - leitnanta Kārļa Kažoka dzīves biedre Paulīne Kažoka ar meitu Ausmu un ciemojās pie bij. Rozēnu pag. lauksaimnieka un vecā strēlnieka Jāņa Boles. Sakarā ar to notika aizgājējam veltīts piemiņas brīdis, uz kuŗu bija pulcējušies vai visi Grand Rapidos dzīvojošie latviešu veco strēlnieku kopas dalībnieki, lai atcerētos aizgājušā drauga un vecā strēlnieka piepulcināšanu aizsaules pulkiem. Klāt bija arī veco strēlnieku tēvs Jānis Goldmanis, Svētbrīdi vadīja prāvests J. Ozols, cildinot nelaiķa izcilās īpašības — bezgala lielo taisnības un patiesības mīlestību, kas bijis kā vadmotīvs aizgājēja dzīvē. To vēlāk pie kopējā azaida galda pasvītroja citi runātāji: J. Goldmanis, prāv. J. Ozols un A. Eversons. Vecais strēlnieks J. Asaris deklamēja „Pulkveža atgriešanās", izceļot šī brīža svinīgo noskaņu.

Profesora Jāņa Rutmaņa 60 gadu dzimšanas dienas atceres gadījumā viņa dzīvoklī 5. augustā bija ieradusies Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes valde un padome, tāpat dāmu komitejas priekšniece ar draudzes mācītāju prāv. J. Ozolu, Prāv. J. Ozols apsveica draudzes priekšnieku J. Rutmani, pasvītrojot, ka jubilārs pratīs brīnišķā kārtā saskaņot garīgās dzīves un zinātniskās darbības posmus, novēlot izturību turpmāko gadu tecējumā. Dāmu komitejas priekšniece A. Jansone gaviļniekam pasniedza ziedus.

V. Z.

SIETLA (WASH.)

Latviešu biedrība Vašingtonas valstī svētdien, 1. augustā bija sarīkojusi gadskārtējo tautiešu salidojumu skaistajā Šadova ezera krastā. Jaukais laiks un skaistā atpūtas vieta bija pulcinājuši tautiešus no visiem tuvākiem latviešu centriem. Jaunieši nodevušies ūdens priekiem un sporta nodarbībām. Vecākā paaudze laiku pavadīja pie galdiņiem sarunās ar draugiem un paziņām. Tūrisma kopai iepriekšējā naktī bija sekmīgi veikusies vēžošana, tā savu guvumu pret nelielu samaksu sniedza svētdienas prieka dalībniekiem. Ieņemtie līdzekļi domāti ALA's Aprūpes birojam latviešu bēgļu palīdzīgai.

Tomēr daudz tautiešu, sevišķi no lielā kokrūpniecības centra Longvju, saprotamu iemeslu dēļ, bija atturējusies salidojumā ierasties, jo Vašingtonas valstī jau otro mēnesi streiko kokrūpniecības strādnieki, kas smagi skar arī latviešus, jo nelielajā pilsētiņā vairums tautiešu strādā kokrūpniecībā, bet streika laikā citur darbu atrast nevar.

J. V.

— Amālija taču ir tava labākā draudzene?

— Jā, saprotams! Ko tad tā zoss atkal par mani sarunājusi?

GRAND HEVENA (MICH.)

Arī Grand Hevenas latvieši skaistajā kūrorta pilsētiņā, Mičigenas ezera ielokā, līdz šim par izpeļņu un darbu nav varējuši žēloties. Lielākais vairums saņem pat augstākas algas kā vienā otrā prāvākā pilsētā, strādājot akorddarbu. Kultūras un sabiedriskā dzīvē, kā jau vasarā — gan valda klusums. Avīžniekam bija izdevība parunāt ar vairākiem šīs pilsētiņas latviešiem, vairāk gan klausīties viņu sarunās. Stingrs kritizētāju gars arī grandhevenieŠos ir visai dzīvs un možs, tas labi. Taču daudz nepelnītu pārmetumu nācās dzirdēt par mūsu centrālajām iestādēm, kas tikai zinot prasīt līdzekļus, bet rezultāti nekur neesot redzami. Privāta iniciātīva, privāta ierosme panākot vairāk. Taču to Grand Hevenas tautieši laikam aizmirsuši, ka no atsevišķiem individuāliem ierosinājumiem un pasākumiem radušās diženas kopības lietas un bez savām draudzēm un baznīcām mēs ātri izklīdīsim pasaules vējos. Šie ļaudis vēl pastāstīja, ka viņi, lūk, daudz neko neesot darījuši, bet savā laikā, laikrakstos pārāk izcelta kādā akcija un ziedojumi, tas, lūk, radījis dažas plaisas „vienības mūros". Cerēsim, ka labā saskaņa ar to nebūs iedragāta un katrs, kas kritizē otru, ieskatīsies pats sevī dziļāk, lai pārbaudītu savu nostāju un vārdus. Mājas iepirkušas deviņas ģimenes, uz 60 pieaugušajiem tas nebūtu ne pārāk daudz, ne maz. Tautietis Lensingers ievācies paša celtajā mājā un jūtas apmierināts, jo vismaz tuvākajos gados par remontiem nevajadzēs domāt. No Karlsonu ģimenes brīvprātīgi šejienes bruņotajos spēkos iestājies viņu dēls. Ar lielu enerģiju savu ceļu tālāk lauž architekts Grants. Kādā jaunprojektētā ielā vesela rinda māju celtas pēc viņa projektiem.

V. Zirnītis.

TAKOMĀ

Takomas News Tribune's izsludinātajā amatieru foto sacensībā Edmunds Laukers ieguvis 2 godalgas par vienu un to pašu foto uzņēmumu. Pirmo 10.00 godalgu par nedēļas labāko uzņēmumu un otru $25.00 par labāko B klases uzņēmumu — jaunieši un pieaugušie. Pavisam no 2352 iesūtītiem uzņēmumiem godalgoti 4 labākie. Godalgotie 4 uzņēmumi tiks tālāk nosūtīti uz Vašingtonu D.C., kur no visām ASV avīzēm saplūst labākie foto sacensību uzņēmumi, un no tiem tiks izraudzīti atkal labākie, visas ASV mērogā. Godalgām paredzēti 15.000 dolari.

Edmunds Laukers savā foto uzņēmumā rāda karavīrus atpūtā; uzņemts pa smagās auto mašīnas apakšu. Visas godalgotās fotografijas jau nosūtītas uz Eastman Kodak Co., kur speciālisti tās palielinās, lai būtu piemērotas izstādīšanai. Edmunds Laukers diezgan daudz no sava brīvā laika pavada praktizējoties Viļa Zirņa foto studijā.

NODEVĒJA VIŠINSKA MISIJA LATVIJĀ

Latvieši Kremlī palīdz celt komūnistisko asiņu un asaru pasauli

V

„Saeimas" 22. jūlijā ievēlētā delegācija 30. jūlijā devās ceļā uz Maskavu lūgt PSRS Augstāko padomi uzņemt Latviju „padomju laimīgo zemju saimē". Izvalīšana Rīgas 1. stacijā notika ar lielu troksni; pat lokomotīve, kas šos „tautas pārstāvjus" veda uz varenplašo verdzības zemi, bija nopušķota zaļumiem kā raibaļa līgo vakarā. Visus 20 delegātus, kuŗu uzdevums bija pazemīgi lūgt Padomijas augstāko likumdevēju iestādi izbeigt Latvijas valsts neatkarību un piešķirt arī latviešiem laimīgo padomju pilsoņu vergu stāvokli, boļševiki stacijā izvadīja ar ziedu klēpjiem. Daža laba delegāta svārku atloku jau lepni greznoja sarkanā zvaigzne. Delegācija veda sev līdz īpaši šim nolūkam Sieviešu līgā pagatavotu sarkanu karogu ar uzrakstu „Mēs jaunu pasauli sev celsim! Tātad, bada, nabadzības, un verdzības pasauli, kas tik ātri bija jau uzcelta visās padomju zemēs: asaru un asiņu pasauli...

PSRS Augstākā padome, kuŗas priekšā ar saviem „kumēdiņiem" jau 3. augustā bija uzstājusies Lietuvas delegācija, Latvijas „tautas" 20 pārstāvju" pazemīgo lūgumu augstsirdīgi uzklausīja savā 5. augusta sēdē Kremlī, bij. caru troņa zālē. Kad profesors Kirchenšteins, Padomju Latvijas valsts galva, uzkāpa runātāju tribīnē, delegāti svinīgi nostājās ar atvesto karogu tribīnes priekšā. Karogu turēja vecais strēlnieks Plēsums, viņam blakus Latvijas armijas ģenerāļa formā ar visu lāčplēsi, nostājās ģen. Dambītis, rakstnieks Andrejs Upītis, vecākais saeimas deputāts Krūze, latvju sieviešu „pārstāve" Tekla Birģele, rakstnieks Jūlijs Lācis, aizsargu komandieris un red. P. Blaus ar profesora runas teksta tulkojuma mapi padusē, tieslietu ministrs S. Pabērzs, darba sieviete E. Rūse - Paldiņa un pārējie. Staļins, kas sēdēja pa kreisi no runātāju tribīnes Kirchnšteina nolasīto deklarāciju par „Latvijas iestāšanos PSR Savienībā" noklausījās visai garlaikots, diezgan nevērīgā pozā — galvu atspiedis labajā rokā. Šīs deklarācijas tekstu Rīgā bija sastādījis krievu valodā pats Višinskis, bet Blaus pārtulkoja vārdu pa vārdam latviski. Kirchenšteins runāja latviski, pēc viņa katedrā kāpa Blaus, kurš to pašu nolasīja krieviski. Zīmīgs bija Kirchenšteinam nolasīšanai iedotās runas teksts. „Latviešu tautas vēsture," mikrofonā savā smalkajā balstiņā sauca Kirchenšteins, „ir viens vienīgs drūms nostāsts par to, kā bagātnieki, kapitālisti, muižniecība, lielgruntnieki, baroni, angļu un franču baņķieri un spekulanti sūkuši tautas asinis, latviešu tautu mežonīgi apspieduši un to rafinētākā veidā izmantojuši. Ilgus gadus Latvijas tauta vaidēja zem izmantotāju sloga, tika aplaupīta un novārdzināta, bija nolemta nabadzībai un izmiršanai. Latvijas strādnieki un darba intelligence bija nolemta bezdarbam un bada nāvei! Padomju vara, šī vienīgā, taisnā vara, īstā tautas vara, nu ievada Latvijas tautu spožākās attīstības laikmetā, kas apvienos visas mazās tautas darba tautas vadoņa, mūsu skolotāja Josifa Visarionoviča Staļina vārdā!"

Ar šo pašu „tautas vadoni un skolotāju" Staļinu vēlāk, pēc padomes sēdes, vodkas sadzeršanas laikā tieslietu „ministram" Sebastijānam Pabērzam bija saruna, kurā Staļins viszinīgi uzsvēris, ka viņam esot labi zināms par badu Latvijā. Viņš palīdzēšot, cik spēšot, taču tik daudz labības, kā Latvija prasot, viņš gan nevarot dot! Kad Pabērzs apmulsis mēģinājis Staļinam iebilst, ka Latvijai taču maizes gana, Staļins to dusmīgi norājis par „naiconāļu pašlepnumu," viņš gan zinot labāk, ka Latvijā valdot bads!

VERGU BARS GAVILĒ

Arī Kirchenšteins, nolasot viņam lasīt pavēlēto „deklarāciju", zināja labāk, ka pēc visām oficiālām statistikām Latvija visās dzīves nozarēs un labklājības ziņā bija tālu priekšā PSRS. Pazīstamais amerikāņu žurnālists R. Knikerbokers 1937.g. pēc ceļojuma pa PSRS un Baltijas valstīm, savā grāmatā kā objektīvs vērotājs bija jau norādījis, ka caurmēra strādnieka dzīves līmenis Baltijas valstīs esot divreiz augstāks par vislabāk nodrošinātā padomju strādnieka dzīves standartu. Kā jau tas smalkākā sabiedrībā pienākas, arī „aplaupītās, novārdzinātās un bada nāvei nolemtās nabaga Latvijas" izmisušo lūgumu PSRS Augstākā padomē ņēmās aizstāvēt un atbalstīt Uzbekistanas PS republikas deputāts Achumbabājevs, kā viņam to čeka bija pavēlējusi un kompartija uzdevusi.

„Cietējas Latvijas" krusttēvam nabaga Achumbabājevam bija „panākumi": PSRS Augstākā padome, aizmirsusi visus PSRS daudzos līgumus ar Latvijas republiku, sākot ar svinīgo solījumu 1920. g. miera līgumā atzīt uz mūžīgiem laikiem Latvijas suverēnitāti, beidzot ar 1939. g. 5. okt. paktu ne aizkārt Latvijas patstāvību un neatkarību, piemirsusi starptautiskās tiesības un paktus, vienbalsīgi nolēma uzņemt Latviju „brīvo padomju tautu saimē". Kad Augstākās padomes priekšsēdis Andrējevs no prezidija tribīnes aicināja sumināt „laimīgās Latvijas pārstāvjus", caru troņa zāles milzu lukturu slīpētie kristalli sakustējās no še sapulcinātā vergu bara skaļajām gavilēm.

Vēl tanī pašā dienā, pēc tam, kad dalītā balsošanā pa palātām, Latvija bija kļuvusi pilntiesīga padomju republika, Augstākās padomes prezidijs izdeva likumu, ka „noklausījusies Latvijas saeimas pilnvarotās komisijas paskaidrojumu, Augstākā padome nolēma ievērot Latvijas saeimas lūgumu uzņemt Latvijas Soc. Pad. Republiku Padomju Savienībā kā līdztiesīgu savienotu sociālistisku padomju republiku".

Nu Molotovs varēja priecīgi ziņot, ka tagad PSRS robežas pārceltas uz Baltijas jūru (6. augustā līdzīgu teātri Augstākā padome atkārtoja ar Igaunijas „parlamenta delegāciju"), PSRS nu bija ieguvusi svarīgo Baltijas telpu ar 5,9 milj. iedzīvotāju. „Pravda" lepni bazunēja: „Staļina konstitūcijas saule apvelti saviem labvēlīgajiem stariem jaunas zemes, jaunas tautas..."

Pēc veseliem 23 gadiem PSRS nu bija likvidējusi svarīgu šķērsli savai imperiālisma politikai, par kuŗu „Izvestija" 1918. g. 25. decembrī, dažas nedēļas pēc Latvijas republikas neatkarības proklamēšanas, rakstīja: „Latvija, Igaunija un Lietuva stāv ceļā starp Krieviju un Rietumeiropu, un tādēļ tās ir šķērslis, kas šķir PSRS no revolūcionārās Vācijas. Šis šķīrējs mūris jānoārda! Baltijas jūras iekaŗošana dos iespēju Pad. Krievijai aģitēt par padomju revolūciju Skandināvijas valstīs un līdz ar to Baltijas jūra tiktu pārvērsta par Padomju Revolūcijas jūru!" Toreiz, 1918.—1919. g., latvju baskāju armija, Rietumu atbalstīta, neļāva noārdīt tikko dzimušo Latvijas brīvvalsti. Tagad, rietumu sabiedroto pamesta likteņa varā, Latvija gāja pretim savai totālai iznīcībai. Čeka un sarkanā armija bija aizsējusi Mātei Latvijai muti, sasējuši kājas un rokas un iekalusi to sarkanās verdzības važās. Bet ārpasaulei Kremlis nelietīgi vēstīja: „Latvija pati to tā vēlējās un lūdza." Latvijas Saeimas „delegācija" bija lūgusi PSRS iznīcināt Latvijas brīvvalsti un Latvijas tautu iekalt važās...

Trešdien, 7. augustā, latviešu tautai pilsētās un ciemos atkal bija jādodas ielās „pateicības manifestācijās" par uzņemšanu PSRS. Bet tā jau vairs nebija brīvā latviešu tauta, tas bija iebaidīts, terrora salauzts pūlis, padomju milzīgajā vergu valstij akli paklausīgs elements. PSRS Augstākā padome Kremlī 7. augustā izdeva arī likumu, ka Latvijas un abu pārējo Baltijas valstu pilsoņi tagad kļuvuši par Padomju Savienības pavalstniekiem.

Kad veiksmīgie „saeimas" 20 lelegāti no Kremļa atgriezās mājās, tanī pašā Rīgas 1. stacijā notika viņu sumināšana. Kompartijas abi sekretāri Kalnbērziņš un Spure vaigu sviedros mikrofoņā ņēmās pateikties mājās pārbraukušajiem „tautas pārstāvjiem" par Kremlī sekmīgi aizstāvētām „latviešu tautas interesēm" Tie bija iecēluši Latviju Staļina saulītē un Latvijas republiku pārveidojuši par 14-to padomju vergu tautu republiku. Abiem runātājiem aiz muguras, ziediem apkrauti, priecīgi smaidīja „delegāti" ar veco Krūzi, Sebastjanu Pabērzu, doc. Galenieku, Plēsumu un Pulciņu priekšgalā un pilsētas galvu Jablonski vidū. Otrā rindā starp Pēteri Blauu un Jūliju Lāci, Latvijas armijas virsnieka formā savu vaigu preses fotografijā nemirstīgu padarīja arī „ģenerālis" Br. Kalniņš.

Lielkomēdija bija beigusies. Kremlis domāja, ka Latvijas iekļaušana PSRS tagad arī juridiski segta. Taču pasaules sabiedriskā doma palika pretējos uzskatos, tā neatzina, ka vara ir tiesības un ka varas ceļā varētu tā vienkārši iz beigt suverēnās Latvijas republikas starptautisko eksistenci.

Kā rietumu demokratijas reaģēja uz šiem notikumiem un ko „varenais" Staļins vēlāk solīja Rūzveltam un Čerčilam (iespēju Latvijai atkal kļūt patstāvīgai), par to lasīsim īso piezīmju nākošajā turpinājumā.

K. Ksa.

CEĻA VĀRDI

Tas, kurš bīstas no katra krūma, nekad netiek mežā.

*

Ļaujiet, lai ļaudis runā — zosis to nevar.

Katram kokam ir savs tārps.

Tiesnesim jābūt ar divi vienādām ausīm.

Dievs dažam ļauj gan notvert vērsi, bet ne aiz ragiem.

Nekar visu uz vienas naglas. Arabu sakāmvārdi

Kas veido jauno, nākamo, atver dzīves durvis. Kas aizlarina notikušo, tagadnējo, — aizgrūž aizbīdni.

Rikarda Hucha

Dr. J. Zariņš

„BRĪNUMZĀLĪTES" PIENĀ

Pašreiz ir pienācis laiks, kad dažādu preparātu fabrikām sākusies pārprodukcija un tās nezina kur savus ražojumus novietot. Lai kaut cik atvieglinātu jau tā pārslogoto medikamentu tirgu, firmas laiž pārdošanā vienus un tos pašus ražojumus ar dažādiem marku apzīmējumiem, piedēvējot preparātiem izcilas dziedināšanas spējas pret visām kaitēm. Launākais ir tas, ka reklāmu paskaidrojumos tiek apgalvots, ka līdzekļi neatstāj jaunas sekas. Sevišķi uz šiem reklāmu sludinājumiem uzķeras Amerikas kontinenta lauksaimnieki.

Pamazām visā šinī kontinentā mašinas sāk aizstāt mums parasto slaukšanu ar rokām. Protams, tam stingrs saimniecisks pamats — atvieglinājums cilvēka darba spēkam un darba laika ietaupījums, kā arī, ja pareizi rīkojas, sanitāro apstākļu uzlabojums.

Bet visam tam pretim stāv otrs apstāklis, proti, nemākuliga apiešanās ar mašīnu. Un te nu sekas ir šausmīgas. Liela daļa, gandrīz 60 proc. govju, ko slauc ar mašīnām, agrāk vai vēlāk saslimst ar mastītis vai līdzīgu tesmeņu iekaisumu.

Lauksaimnieks, uzticēdamies skaļajām reklāmām cenšas iegādāties izslavētās „brīnumzālītes" un tās dod saviem lopiem gan vietā, gan nevietā. Ja tas notiek ar veterinārasta ziņu, tad lieta ir puslīdz droša, jo veterinārārsts nosaka laiku, kad izslaukt ais piens lietojams. Parastās antibiotikas, kas tiek lietotas šeit Kanadā un arī Savienotās Valstīs, ir penicilins, aureomicins, streptomicins, terramicins un daži citi sulfa derivāti. Pēc Losandželosas universitātes pētījumiem, šo antibiotiku lietošana dažos gadījumos izrādījusies sevišķi kaitīga. Ar antibiotiku uzņemšanu govs ķermenī pienā tiek ievadīts zināms kvantums šo līdzekļu vienību. Otrs, govs ķermenī tiek izraisīta savdabīga dziedeļu darbība. Līdz ar to dažādu harmonu iedarbe var būt cilvēka ķermenim kaitīga. Piena uzglabāšanas laikā tādējādi pārveidojas enzīmu darbība, un parastās piena analizes uzrāda nepareizus rezultātus, ar ko pa daļai vai pilnīgi tiek traucēta pareiza piena pārstrādāšana sieros, krējumā, sviestā.

Man pašam bija gadījums, kad piens no kāda tanka, to pārstrādājot sierā, nesarecēja, krējums atdalīja ūdeni un sviests neveidojās sierā, nesarecēja, krējuma azarina analize uzrādīja pareizus rezultātus. Arī pārbaudot sīkbūtņu skaitu, piens uzrādīja 50.000 kubikcentimetrā, tātad ļoti labs. Pārbaudot rūgšanas paraugu, tas rādīja vājus rezultātus. Vēlāk pārbaudot sīkāk, pēc vairāku dienu piepūles, atradu divas saimniecības, kuŗu pienā bija pa 500-000 vienību penicilina.

Vēl jo graujošāk šie līdzekļi iedarbojās uz pagatavojamām piena kultūrām. Kanadā bijuši gadījumi, kad dažas pienotavas pārtraukušas kultūras ražot, nezināmas neveiksmju cēloņus.

Zinātnieki atzinuši, ka pēc antibiotiku lietošanas piens ir 24 stundas pilnīgi nederīgs. Pēc 72 st., piem., var lietot sviestošanai, izņēmums vienīgi ir tad, kad sviestu gatavo no skāba krējuma tikai pēc 10 dienām. Arī sierotavās, to var lietot tikai pēc 10 dienām. Tomēr, antibiotikas spēj paildzināt piena uzglabāšanu svaigā veidā. Ir bijuši gadījumi, kad ar antibiotikām piesātināts piens nesarūgst pat 4—5 dienu laikā. Pasterizēts antibiotiku piens uzglabājas svaigs pat līdz 10 dienām, tādējādi maldinot lietotājus un pārstrādātājus par tā kvalitāti.

Valentīns Pelēcis

GAIDĪTĀJS

Zinu jau, nekad Tu neatnāksi,
Bet man patīk tikai gaidīt vēl
Debess dēļ, kas zvaigžņo
nemainīga,
Varu gaidīt, gaidīt ilgi vēl!

Saules puķes nobirst padebešos,
Zemi pazemīgi dziļā tumsā
skūpstu,
Zinu, sen pirms manas atnākšanas
Tāpat gaidījusi šinī vietā tu!

Jauna darba pirmatskaņojums un vilšanās promenādes koncertā

Ar interesi bija gaidīts pagājušās ceturtdienas promenādes koncerts, kas pulcēja tuvu pie 2000 klausītāju. Rīkotāji šim koncertam bija izvēlējušies kanadiešu dziedātāju Rozemariju Burns (drāmatiskais soprāns), kuŗa pēdējos 4 gadus pavadījusi Italijā un skolojusies Romā un Milānā pie pazīstamiem italiešu mūzikas profesoriem. Ne mazums klausītāju gāja uz koncertu ar lielām cerībām. Bet cerības, diemžēl, nepiepildījās, jo jau ar pirmo āriju viešpa pierādīja, cik tāls ceļš vēl ir viņai priekšā. Dziedātājai nav tik plaša balss, kā to prasa operu ārijas, un tāpat arī koloratūra vēl ir neizkopta. Ja dziedātāja pievērsīsies vēl nopietnāk savam darbam kā līdz šim, tad varam cerēt, ka pēc gadiem varbūt tiešām kana diešiem būs laba dziedātāja. Viņai jau tagad ir teicama izjūta un atzīstams priekšnesums. It sevišķi labi dziedonei padodas vieglāka rakstura dziesmas. Bija druscin jāpabrīnās, ka publika šīs lētās piedevas uzņēma visatsaucīgāk.

Toronto simfonisko orķestri diriģēja Sērs Ernests MacMillans. Būdams ilgus gadus šī orķestra diriģents un arī koŗa vadītājs, tas neapšaubāmi savu uzdevumu veica apzināti un nekļūdīgi. Kā pirmatskaņojums šinī promenādes koncertā bija uzņemts kanadiešu kompinista Kelsija Džones (Kelsey Jones darbs — Miramichi balāde, kas tapēta uz būvstrādnieku dziesmām Nubrunsvikā. Šis darbs ir ap 20 minūtes garš, savā uzbūvē oriģināls, vērtīgs ieguvums kanadiešu mūzikai. Pirmatskaņojumu noklausījās arī pats komponists, un klausītāji to sumināja ilgiem aplausiem.

A. K.

JAUNS LATVIEŠU ĀRSTS KANADĀ

Dr. E. Grabis

Dr. Eriks Grabis, M.D., L.M.C.C., pēc sekmīgi noliktiem Medical Council of Canada pārbaudījumiem ieguvis ārsta licenci un tiesības praktizēt Kanadā. Viņš dzimis 1920. gada 2. oktobrī Rīgā, ir Rīgas pilsētas I ģimnazijas absolvents. Kā daudziem viņa kursa kollēģām, tā arī E. Grabim Otrs pasaules karš pārtrauca studijas Latvijas universitātē medicīnas fakultātē. Karam beidzoties, 1945. g. rudenī Dr. Grabis uzņemts Hamburgas universitātē, kur nolicis valsts pārbaudījumus, 1947. g. decembrī ieguva ārsta gradu. Tūlīt pēc tam viņš piedalījās Hamburgas Tropu institūta kursos, pēc sekmīgiem pārbaudījumiem iegūstot diplomu tropu slimībās un tropu higiēnā. Paralēli tam Dr. Grabis strādāja un gatavoja Hamburgas Tropu institūtā savu doktora disertācijas darbu par „Rikēciju aglutināciju".

1948. gada rudenī Dr. Grabis iestājās I.R.O. dienestā par kuģa ārstu, pavadīdams daudzus emigrantu transportus uz ASV, Kanadu, Austrāliju un Dienvidameriku.

1951. g. maijā pats emigrēja uz Kanadu, lai būtu kopā ar brāli un viņa ģimeni.

Tā paša gada jūlijā Dr. Grabis sāka strādāt St. Katarīnes pilsētas slimnīcā, lai nokalpotu pēc noteikumiem pieprasīto prakses laiku — 2 gadi slimnīcas darbā. Pēc nostrādātiem prakses gadiem Dr. Grabis 1953. gada rudenī izturēja pārbaudījumus pie Toronto universitātes, iegūdams tiesības piedalīties t. s. licences eksāmenos pie Medical Council of Canada, un arī sekmīgi tos izturēja, iegūdams Kanadas ārsta tiesības. Dr. Grabis uzsācis praksi Hamiltonā, 20 Emerald St.

Praxis aurea šim mūsu jaunajam ārstam Kanadā!

G. A.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. BALDUMA

DĀRZĀJU KONSERVĒŠANA

Tomāti un gurķiši jau groziņos dabūjami gan veikalos, gan tirgū. Cenas mērenas, lai sāktu domāt par to ieziemošanu.

Daudzas namamātes saka: „Kāpēc ieziemot tomātus un gurķīšus, ja tos var tik daudz un dažādos veidos dabūt veikalos? Bet ziemas mēnešī ir gari, un patēriņam vajadzīgs daudz. Ir dažādi veidi, kuŗus varat izmantot tomātu un gurķīšu ieziemošanai mājas apstākļos. Tas neprasīs ne daudz pūļu, nedz arī daudz naudas, bet sagādās prieku gan darbu darot, gan arī ziemā pasniedzot galdā.

JAUKTAS SAKNES ETIĶĪ

1 galviņa puķu kāpostu, 15 mazie cukura burkāni, 15 pērļu sīpoliņi, 25 mazie piparu gurķīši, apm. 20 zaļas pupas pākstīs, 200 gr. cukura zirnīšu, 20 šampinjonu, 3 zaļās turku piparu pākstis (garenās).

Visas saknes labi nomazgā un notīra. Puķu kāpostus izdala rozītēs. Etiķa gurķīšus ieliek vājā sālsūdenī un atstāj pa nakti. Saknes katru par sevi novāra sālsūdenī (izņemot gurķīšus), notecina uz sieta. Sakārto glāzēs. Etiķi uzvāra ar piparu graudiem, vircēm, lauru lapām un drusku cukura. Atdzesē un izkāstu pārlej sakārtotām saknēm. Pēc dažām dienām etiķi nolej un uzvāra. Atdzisušu pārlej saknēm un glāzes nosien.

SINEPJU GURĶĪŠI

Ņem lielus izaugušus gurķus, nomizo un izņem mīkstās daļas. Sagriež 4 vai 6 gabalos gareniski, pārkaisa ar galda sāli un atstāj uz 6 stundām, lai iesūcas. Notecina uz sieta un nosusina. Saliek stikla glāzēs, pa starpām iekaisot sinepju graudus, muskatu ziedus, estragonu, piparu graudus (baltos), pāris kiploku zariņus un šķēlītēs sagrieztu mārrutku.

Uz vienu litru ūdens ņem 1 ēd. k. sāls un uzvāra. Atdzesē un pārlej gurķīšiem.

GURĶĪŠU SALĀTI ETIĶĪ

20 mazāki gurķīši, 4 zaļie pipari, saldie, 15 mazāki sīpoli, 400 gr. sāls, 2 ltr. ūdens.

Marinādei: 11/4 ltr vīnetiķa, 1/4 ltr. ūdens, 2 mārc. cukura, 25 sinepju graudi, pus tējk. muskatziedu, baziliks un estragons, 4 krustnagliņas. Ja vēlas, var pielikt arī mazliet timiana.

Gurķīšus sagriež plānās šķēlēs —ripiņās, pārlej ar sālsūdeni un atstāj pa nakti, uzliekot slogu.

Etiķi, ūdeni, cukuru ar garšvielām savāra vieglā sīrupā, tanī ieliek gurķīšu šķēles un vāra 2—3 minūtes. Noņem no uguns un vēl siltu pilda glāzēs. Atdzisušu nosien.

TOMĀTU BIEZENIS

5 mārc. labi nogatavojušos tomātu, 1 ēd. k. sāls, 3 ēd. k. cukura, pus ltr. etiķa, pus tējk. kanēļa, 1/4 tējk. malto krustnagliņu, 1 tējk. seleriju sāls, mazliet stipro turku piparu.

Tomātiem pārlej verdošu ūdeni un novelk ādu. Nogriež galus, sagriež šķēlēs vai gabaliņos, liek katlā un vāra, kamēr mīksti, tad izrīvē caur sietu un ieliek tīrā katlā. Pieliek minētās piedevas un vāra, kamēr viss daudzums samazinājies līdz pusei. Tad iepilda pudelēs, aizkorķē, aizlako un noliek vēsā vietā.

ČILES MĒRCE

15 nogatavojušos tomātu, 4 vidēja lieluma sīpoli, 2 seleriju sakņes, 1/4 ltr. etiķa, 2 ēd. k. sāls, 300 gr. cukura, - tējk. kanēļa, 1 tējk. malto krustnagliņu.

Tomātus noplaucē un novelk ādu. Sīpolus nomizo. Notīra seleriju saknes vai kātus. Visu labi sasmalcina. Uzliek vārīt ar etiķi, cukuru un garšvielām. Vāra apm. 3 stundas līdz atlikusi viena trešā daļa no visa daudzuma. Tad iepilda glāzēs, atdzesē un nosien.

TOMĀTI ETIĶĪ

6 mārc. tomatu, 30 gr. sāls, 12 piparu graudu, 6 krustnagliņas, 1 ēd. k. cukura, 1 ltr. etiķa, 1 lauru lapa.

Tomātus nomazgā un ar koka irbulīti vairākās vietās iedur. Tomātus saliek glāzēs kārtām un pārkaisa ar sāli. Atstāj 2 dienas vēsā vietā. Tad izņem un nosusina. Uzvāra etiķi ar cukuru un garšvielām, atdzesē un pārlej pār tomātiem. Trauku nosien un noliek vēsā vietā.

PIPARU GURĶĪŠI

Mazos pipara gurķīšus nomazgā, pārkaisa ar sāli un atstāj līdz nākamai dienai. Tad labi noslauka, saliek lielākā traukā, pa starpām iekaisot piparu graudus, lauru lapas, estragonu, dilles un kiplokus. Uzvāra vīnetiķi, atdzesē un pārlej gurķīšiem. Trauku nosien un noliek vēsā vietā.

ZAĻO PIPARU, TOMĀTU UN GALVIŅU SALĀTI

1 galviņa salātu, 2 zaļie pipari, 3 tomāti. Mērcei, 1 ēd. k. citrona sulas, 2 ēd. k. eļļas, 1 tējk. cukura, sāls pēc garšas.

Notīrītas un nosusinātas salātu lapas saplucina. Piparus pārgriež gareniski uz pusi, izņem sēklotni, nomazgā, sagriež garenās strēmelēs un ieliek sagatav. salātu mērcē. Atstāj 15 min., lai iesūcas. Tad sagriež šķēlēs nomazgātos tomātus un pieliek pipariem līdz ar saplucinātiem salātiem, viegli izmaisa un pasniedz galdā.

SKĀBU KĀPOSTU SALĀTI AR BURKĀNIEM

1. mārc. skābētu kāpostu, 1 m. burkānu, pus mārc. skābu ābolu, 0.25 ltr. skāba krējuma, 1 ēd. k. cukura.

Skābos kāpostus sagriež, pieliek saēvelētus burkānus un ābolus, pieliek cukuru un skābu krējumu, izmaisa un pasniedz galdā.

VĒJI NO EIROPAS

DIVAS RIETUMVĀCIJAS

Virsrakstā nav domātas tās divas Rietumvācijas, kas pēc nelielās franču politiķu un militāristu grupas uzskatiem varētu rasties, ja ASV un Lielbritanija atdotu rietumvāciešiem pilnīgu suverēnitāti un atļautu izveidot spēcīgus vācu bruņotos spēkus. Šādas ļoti iespējamas norises gadījumā, domā franču politiķu un militāristu grupa, Francija, kā „spēcīga un cienījama lielvalsts," varētu savai Reitumvācijas okupācijas zonai liegt ne vien suverēnitāti, bet arī atšķelt savu zonu saimnieciski, lai tā nestiprinātu vācu militāro potenciālu. Ar to praktiski rastos divas Rietumvācijas. Tiešām, neapskaužamas izredzes ne vien ar dzelzs aizkaru sašķeltajai Vācijai, bet arī visai Eiropai!

Par laimi šādi domājošās franču grupas ietekme, cik pagaidām zināms, nav liela. Bet divas Rietumvācijas zināmā mērā pastāv jau tagad: oficiālā un patiesā. Pirmā — no „tūkstošgadīgās valsts"

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ

1945. gada materiālajiem, garīgajiem un politiskajiem drupu pelniem pacēlies Fēnikss. Oficiālā Rietumvācija atzīst vai visas bijušās vācu tautas un tās vadības kļūdas, un visumā atstāj pašus labākos iespaidus uz visiem, kas šeit ir viesi un kam iznāk saskare ar patieso vācu tautas domāšanu. Šo precīzi nedefinējamo atšķirību starp oficiālo un patieso Rietumvāciju var vērot ne vien ikdienā, bet dažkārt vēl labāk svinīgos gadījumos.

Tie laiki, kad Vācijas himnas vietā reiz kāds Hamburgas orķestris bija spēlējis karnevāla šlāgeri Melnais Pēteris, ir jau sen aiz kalniem. Tagad svinīgo aktu nobeigumā oficiālie vācu tautas pārstāvji allaž aicina dziedāt Vācijas dziesmas trešo pantu — oficiālo bundesrepublikas himnu. Un tad bieži šķiet, ka pulkstenis ir nositis pusnakts stundu. Kamēr oficiālās Rietumvācijas pārstāvji pie mikrofona dzied pēc visiem priekšrakstiem: Einigkeit und Recht und Freiheit ... tikmēr patiesā Rietumvācija gluži eksaltēti, bieži ar asarām acīs, daudz stiprākā korī, kas pārspēj orķestri un skaņu pastiprinātājus, glūži kā sendienās skandina: Deutschland, Deutschland über alles ... Ko lai tur saka? Himnas teksts viļņo vācu tautas asinīs un, iespējams, ka tālu nav laiks, kad himna atgūs arī savus amputētos pantus. Pagaidām vēl šiem vāciešiem iznāk nepatikšanas. Kad jūlija sākumā Rietumvācija Bāzelē necerēti uzvarēja Ungāriju un kļuva pasaules futbola meistars, uz Šveici savai komandai aizbraukušie līdz vācu skatītāju tūkstoši aizmirsa, ka atrodas svešā valstī un sajūsmā uzvedās kā dažkārt uzvarētāji ... Ne jau himna vien, bet, kā mēles melš, arī Horsta Veseļa dziesmas skandināšanas dēļ viens otrs vācietis bija trāpījis zilu aci. Ak, Dievs, kādus nesalīdzināmus un neatkārtojamus epitetus pēc tam sarunās veltīja zvērasta brāļiem. Oficiālā Rietumvācija bija spiesta pat vairākkārtīgi aizrādīt, ka uzvarētā futbola sacīkste nav uzvarēts karš. Vienkāršais vācu Miķelis vai Fricis to izlasījis nospļāvās un nelabi smīnēja.

Viens tomēr ir skaidrs — īpaši šogad, kad atvieglināto formālitāšu dēļ kaimiņu zemēs sākusies īsta vācu ekskursantu invāzija, patiesā Rietumvācija oficiālajai sagādā daudz galvas sāpju. Saka, ka ceļošana veicinot tautu draudzību, bet ir zināmas vācu aprindas, kas, neaizmirstot pagātni, panāk tieši pretējo. Dažiem vācu jauniešiem atliek naktī uzkāpt Eifeļa tornī un uzvilkt tur vācu karogu vai grupiņās pastaigāties Holandes pilsētiņās uzraujot: Es zittern die morschen Knochen, lai Parīzes, Amsterdamas, Briseles vai pat Londonas laikrakstiem iznāktu ievērojamu apmēru pirmo lapaspušu virsraksti. Laikraksti atstāsta ne vien notikušos faktus, atceroties neseno pagātni, bet mēģina arī minēt, vai nav maršējuši nākošie „gaujeleiteri."

Tā iznāk, ka uzticību un cieņu, ko oficiālie Rietumvācijas pārstāvji turpat desmit gadu pūlēs ārzemēs sasnieguši, patiesās Rietumvācijas pārstāvji, tikuši aiz robežbomja, stipri to noārda. Valdība ir gandrīz vai nelaimīga, un, bez atgādinājumiem uzvesties rātni, plāno „varoņiem" atņemt personas dokumentus, lai braukāšana pa ārzemēm kļūtu neiespējama. Nelaime tikai tā, ka par šiem notikumiem ārzemēs attiecīgās iestādēs uzzina no ārzemju laikrakstiem. Vācu politiķi un gandrīz visi vācu gara pasaules pārstāvji, protams, par šiem starpgadījumiem atvainojas ar iespējami zemu reveransu un deklarē: „Mēs sarkstam aiz kauna!" Seko gari izskaidrojumi, pie kam viens vaino skolu audzināšanu, otrs okupācijas apstākļus, utt., bet vienkāršais vācu Miķels vai Fricis — to noklausījies nospļaujas un nelabi smīn. Dažreiz viņš arī ko pasaka, bet tas nekādā gadījumā neskan: „Mēs sarkstam aiz kauna." Drīzāk: „Tie tik ir bijuši puikas!"

Katrā ziņā oficiālās un patiesās Rietumvācijas starpā notiek neredzama cīņa, ko dažkārt nākas just arī Vāczemē palikušajiem „eksdīpīšiem," kaut valdības iestāžu deklarāciju, brīvības un cita gandrīz slavējama dēļ, ne vien mūsu trimdas amatpersonas bet arī trimdinieku laikraksti pūlas vismaz patieso Rietumvāciju nepieminēt. Bet arī to var runāt bez ienaida un bailēm.

Oficiālās Rietumvācijas amatpersonas trimdiniekus šad un tad pagodina par augstas intelligences un kvalifikācijas cilvēkiem kuriem jākļūstot par vācu tautas draugiem un sapratējiem. Pēc bolševisma sabrukuma Vācijā esošie trimdinieki būšot Apvienotās Eiropas un tautu draudzības pionieri savās dzimtenēs. Skaisti. Varbūt arī pravietīgi. Patiesā Rietumvācija, turpretī, šos pašus oficiāli par augstas intelligences cilvēkiem dēvētos vērtē mazliet citādi.

Ja citu zemju prese par Rietumvācijā dzīvojošiem trimdiniekiem raksta gan labu, gan jaunu, tad Vāczemes laikraksti par „eksdīpīšiem" vēl arvien zina vēstīt gandrīz tikai jaunu, kaut gan oficiālās noziegumu statistikas nemaz tik baigas nav,

Lietuvietis S. par dažu paciņu nemuitotu cigarešu pārdošanu sodīts ar nelielu naudas sodu, bet laikrakstam, kuŗš nav nekāda sensāciju lapa, iznāk viela veselai puslapai. Polis J. atrasts vientuļā ielā nāvīgi sadurts, sadūrēji vairāki vācu jaunieši aizturēti un notiesāti, bet laikrakstā tikai četras rindiņas. Protams, par šo patiesās vācu sejas šķautni un sīkumiem nav jāuztraucas pat oficiālajai Rietumvācijai. Vienīgi kādā viesnīcnieku aroda sanāksmē iznākušas pārrunas, ka asā izturēšanās pret nevāciski vai vāciski ar akcentu runātājiem viesiem nav teicama veikalu lietās. Tādēļ daži ieteikuši radikāli šķirot laipnību pret īstajiem ārzemniekiem, kuŗi vedot vācu slavu pasaulē un nozīmējot valūtu, no laipnības pret ārzemniekiem — plikadīdām, kuŗi kā parazīti Vācijā dzīvojot gadiem ilgi. Kas par brīnumu, ja arī oficiāli teiktie saldie vārdi Vāczemes trimdiniekiem bieži šķiet sacharīna vērtībā, jo nespēj saldināt dažkārt plāno un pagrūto maizes riecienu. Bet kas gan ievēro šādus sīkumus.

V. A.

GRĀMATAS SKOLĀM

Latviešu skolas Kanadā, kas būtu ieinteresētas saņemt dažas grāmatas skolas lasāmgaldam vai bibliotēkām, lūgtas paziņot adreses DV Kanadas grāmatnīcai, 123 Huron St., Toronto, Ontario. Grāmatas tiks piesūtītas bez maksas. Grāmatas izdalīšanai latviešu skolām Kanadā piesūtījis I. Reitmaņa apgāds „Imanta" Dānijā.

ČEKA CENZĒ SPREDIĶUS

Pēc Vīnes laikrakstu ziņām Čechoslovakijas komūnisti uzsākuši jaunu un ļoti asu karagājienu pret baznīcām. Mācītājiem pat spredīķu teksti ir jāiesniedz cenzēšanai īpašām jaundibinātām „politiskām" komisijām.

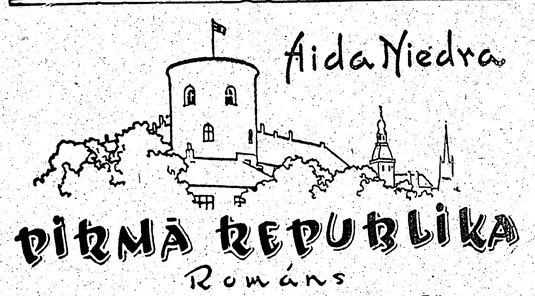

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

Visas tiesības patur autore.

55. turpinājums

Beiru Minna bija izcepusi desas un tās vārīgi nomauca no iesma un uzkrāva uz Arnes iedotās maizes šķēles. Viņa sāka šmakstinādama ēst un stāstīja tālāk:

„Patiesi, bērni reizēm ēd skostes, jo vecāki visu nabadzību atdod pasaulei ..."

„Tas ir tiesa," teica Arne, „bet es vēl nekad neesmu redzējusi viņus skumīgus un pamāktus."

„Nu, traki cilvēki, tādiem jau tikai daiņot gribas," nosacīja Minna un piebilda, tagad desas ir apēstas, un es varu doties mājup. Isliņas upītē pie Kļāvu pirtiņas saplūcu šķēlpes, sapīšu pīnēs un izkaltēšu krūšu sāpei. Īstenā plūcamreize gan ir no Jāņu laika, bet būs arī tagad labas. Un nastā man vēl ir pūslīši, plekšenīši, tās aitu zāles, bet der arī cilvēkiem, kad nevar ūdeni nolaist," viņa zināga pasmaidīja un pameta ar galvu, „man tādu zieđu, lapu un sakņu ir pilnas kules! Es pie ārstiem neeju un naudu par veltī neizsviežu, bet ārstējos pati un redzi, pie Ķoderu Gusta bija atmaldījies Dārtiņas kurpnieks un gribēja mani precēt, tad man ir jāturas veselībā."

„Ks tev nekait vienai dzīvojot?" teica Arne un izvadīdama iespieda viesei padusē baltmaizes klaipiņu.

„Apnicis," atbildēja Beiru Minna un baltmaizi iebāza nešļavā pie skalbēm.

Izgājusi uz ceļa, viņa vēl pagriezās atpakaļ un teica:

„Šorīt caur purvu nākdama ieraudzīju divas sarkanas čūskas valstāmies man pie kājām, bet čūskas man nekoda un nekad nav kodušas un tamdēļ es domāju, ka iemantošu gan Dārtiņas kurpnieku."

Un pēkšņi, kaut ko atcerējusies, viņa pieslējās dārza zedenim un mundri steidzās pastāstīt aizmirstu stāstu:

„Redzi," viņa teica, „kamēr es šodien bradāju pa Isliņu un plūcu šķelpes, uz Kļāvu ganu tiltiņa sēdēja vecā Ozolu gaiņa māte un pārstāstīja man savus jaunības piedzīvojumus ... Viņai esot bijusi jaunības draudzene, par viņu stipri vecāka gados un jau ar savu vīru un puikānu, bet draudzene bijusi ļoti jautra un liela klaigātāja un dziedātāja un pastāvīgi saklaušinājusi ī lūgta, ī nelūgta katru godu eglēniešos, kur ēdusi un dzērusi un uz māju ņēmusi lielas kules. Viņa bijusi skopule, ar vīru sakrājusi naudu un savu puikānu izskolinājusi par mācītāju. Šis ticis vēl tālāk par prāvestu un Rīgā visi viņu saukuši par profesoru, bet šogad tās ganu mātes draudzenes puikāns esot nomiris ... Par ko gan es tev, Arnes kundzīt, izstāstīju šo teiku? Nu, man patika puikāna mātes daba, tikai pret kalnu, tikai pret kalnu ..."

Atstājušies no zedeņa, Beiru Minna, vairs atpakaļ neatskatīdamās, aiztecēja sausa un dzelstīga, kā vilka mēle, bet viņa bija godīga un dzīvoja tikai ar savu.

Norā vairs neskanēja čalas un smiekli, jo bērni bija ieklīduši silā un meklēja vēlīnās zemenes. Bet tikko Beiru Minna bija nozudusi elkšņu biezumā aiz avota gravas, ap mājas stūri līzdams, Vanaglizdas pagalmā parādījās viņas piedaudzinātais brālis Jūlis, basu kāju, kreklos, pajukušām biksēm un stiegrains, tumšiem cirtu matiem, smīnīgām, dziļi gulošām acīm un gados stipri jaunāks.

„Vai aizgāja?" viņš smējās, „es visu laiku tupēju pacerē, redzi, viņai kule vienmēr pilna ar naudu, bet man nedod ne santīma, tikai vīru meklē, vecā muļķe! Kur tava māte?" viņš prasīja.

„Māte ir pienotavā," Arne teica, „ko tu gribi?"

„Gribu mātei cūku siles pielāpīt ... Vai tu rītiņi jau paēdi?"

„Nāc," Arne devās atpakaļ virtuvē, un, viņai līdzi iegājis, Jūlis notupās pie pavarda, īzkaisīja oglīti un, iesmēķējis papirosu, saburzīja pirkstos tukšo Sporta kārbiņu un nozīmīgi paskatījās uz Arni.

„Še," viņa teica un pasniedza no galda stūŗa pilnu Sportiņu.

„Paldies," Beiru Jūlis aši iebāza kārbiņu savu cauro biksu kulē un samirkšķināja jautrs un apmierināts apsēdās uz platā bluķīša. Arne sameklēja sietā olas un ātri iesitusi karstajā cepnē pie taukiem zobgalīga novēroja Jūļa seju izstiepjamies glūnīgā nepatikā.

„Nebīsties," viņa smējās, šo cepienu ēdīšu pati, jo tu necienī ne olas, ne karnus cālīšus."

Viņa piegāja pie virtuves galda un atmetusi no kādas blodas autiņu, paņēma platu šķēli vēršgaļas, izdauzīja mīkstu un vilkanu, apkaisīja ar sāli un pipariem un ielika cepnē. Kad šķēle bija izcepusi, Arne taukos iebēra un izsautēja sīpolus un piepildījuši šķīvi pasniedza Jūlim. No pagraba viņa vēl atnesa krūzē alu.

„Ēd un dzer, vai būs labi?"

„Jā, Arnīt," Beiru Jūlis tencināja, „tas piesien sirdi, tu esi devīga! Tava māte gan daždien iegrūž tīros niekus ..."

„Nu, viņa laikam būs tevi mielojusi ar kviešu kluču putru un ar ceptu taukumu un olām?" Arne pētīja.

„Olas?" iesaucās Karģu saimnieks, „mēs jau mājā ar olām vien dzīvojām, un man ir apriebusies vistu gaļa un olas! Uu taukumu jau tagad vairs neviens cilvēks negrib ēst, tas jāvāra ziepēs."

Paēdis un izdzēris iedoto alu, viņš tielēja vēl, bet Arne vairāk nedeva.

„Tad tu vairs nebūsi siļu sitējs," viņa teica.

Nopūties Jūlis piecēlās un aizgāja paklausīgs uz cūku kūti un godīgi nostrādāja, līdz pārbrauca Arnes māte un viņu atpestīja no šī darba. Tad viņš ar savu nopelnīto alu un desām ielīda dārza lapenītē un tur sēdēja svētlaimīgs, gaidīdams uzrodamies kādu biedru.

„Zēl skatīties, kā savu sētu cilvēks aizlaiž postā," čukstēja Arnes māte, „bet vai es viņu izmācīšu? Un man ir labi, jo kur tagad pļaujas laikā es būtu atradusi dīku cilvēku, kas palīdzētu?"

Beiru Jūlis gaidīja un sagaidīja savus draugus, grāvraci Upīša Arnoldu un Mazķļavu saimnieku Piņņa Kārli, jo grāvracis bija nācis no darba un Pinnis bija atstājis zirgu ar iepļauta sēka vezumu uz tīruma un, Beiru Jūļa dziesmu pievilināts, bija devies šurp. Tagad šī trijotnes sacentās skaistāko eglēniešu dziesmu dziedāšanā un pa vidu slacīnāja un vēsināja savas rīkles ar alu, kuŗu grāvracis atnesa no krustceļa veikala, jo Vanaglizdas dārzs bija drošāks un patīkamāks patvērums ar piestāstos iegājušo, senlaicīgo ūsiņu kroga gaisotni. Savā ikdienas gaitā Kļāvu saimnieks Beiru Jūli sev tuvu nepielaida un ar viņu nedraudzējās, bet iedzeršanās viņš viņu pieņēma labprāt, jo Jūlis bija skanīgs teicējs un dziedātājs un no dzīrēm nekad netiecās prom, pirms nebija izsūkta pēdīgā pile. Piņņa Mezkļāvi atradās ar roku parādāmā piekalnē, pie ābeļdārza un viņa divstāvu dzīvojamāis nams bija cēlākais visā Kļāvu ciemā, jo apakšā bija iekārtota ar zvilni, apaļu galdu un izpītiem skaistiem sēdekļiem, ar košu skapi, daudziem grāmatu plauktiem, pilniem grāmatu, un pie sienām ar košos audumos ieaustām sadzīves ainavām. Augšstāvā atradās ērtas un saulainas ģimenes guļamās telpas. Šī iekārta dārza mājā stāvēja jau kopš Piņņa vecāku laikiem, un viņš tur nekā nebija pielicis, ne atņēmis, jo bija jautrs un strādīgs puisis ar sievu un diviem bērniem ,par grāmatām nebēdāja nenieka, kaut gan prom tās neaizsvieda, savā sētā neielaida ne lopu pārraugu, ne mājturībnieci, nealgoja nevienu gājēju, bet strādāja pats kā zvērs. Tikai šad un tad viņš pameta savu iearto tīrumu vai iesākto pļāvienu un aizgūtnēm skrēja uz krustceļa veikalu vai Arnes tēva lapenīti atveldzēt piekusušo sirdi ar alus malku. Viņš bija godīgs un nevienu nekrāpa un nemānīja un bija palepns savā savrupībā. Bet viņa vecāku grāmatas stāvēja nelasītas plauktos, un viņa bērni bija mazi un nevarēja zināt, kāds būs nākotnē viņu prāts.

(Turpinājums sekos)

PIRMO DAUGAVAS VANAGU DIENU

BALLE

SESTDIEN, 4. SEPTEMBRĪ, pl. 19.30 lielākajā Toronto DEJU ZĀLĒ

PALACE PIER — Lakeshore Rd. pie Ontario ezera — (braukt ar Queen tramvaju) —

Plašs auto novietošanas laukums

EIROPEISKU MŪZIKU SPĒLĒS 10 VĪRU ORKESTRIS —●— DEJU ATKLĀS AR POLONĒZI —●— DEJAS SPĒLĒS ARĪ UZ PASŪTINĀJUMU

PILNA BUFETE **GALDIŅI DEJAS ZĀLĒ**

Līdz 1500 ieejas biļetēm sēdvietas rezervētas, tāpēc lūdz tās pieprasīt un izpirkt laikus, lai nodrošinātu sev galdiņu.

Ieejas maksa, ieskaitot galdiņu un apkalpi, dāmām $1.25, kungiem $1.75

Ieejas kartes dabūjamas: Latvija Amerikā kantorī, 123 Huron St., Toronto katru dienu no plkst. 9—19, sestdienās no plkst. 9—14. Var arī pieprasīt pa pastu, piesūtot naudu. — Tel. EM 8-0792. Īris puķu veikalā, 588 Bloor St. W., Toronto, tel. 5665

Visus laipni lūdz apmeklēt DV TORONTO NODAĻA

Sestdien. 21. augustā SAULAINĒ TLNT uzvedīs

J. Raiņa PŪT, VĒJIŅI brīvdabas izrādē

M. BĒRZIŅAS režijā. Teātra sākums plkst. 18.00

Pēc teātra ZAĻUMBALLE pie krietnas RAGU mūzikas, spēlēs jaundib. latviešu pūtēju orķestris

Svētdien, 22. augustā, plkst. 10.00

BĒRNU SVĒTKI

Ieejas maksa $1.25 pieaugušiem, bērniem līdz 16 g. brīva. **Šis ieejas kartes derīgas teātrim, ballei un bērnu svētkiem**

Svētdien, tiem, kas apmeklēs tikai bērnu svētkus, ieejas maksa 25c. Šinīs dienās visa Saulaines teritorija ir sarīkojuma vieta.

SAULAINES PĀRVALDE

Šī gada 20. augustā, plkst. 20.00

KOLUMBUS ZĀLĒ

(Sherbourne un Linden ielu krust., Toronto)

RUDENS ATKLĀŠANAS BALLE

SPĒLĒS IGAUŅU KAPELLA BUFETE

Galdiņi rezervējami MU 4732, Toronto

TLB DIŽDANCIS

Meklēju personu

(vēlams sievieti),

kas būtu ar mieru pavadīt uz laukiem vairākus mēnešus pie BRĪVA UZTURA UN DZĪVOKĻA par viegliem pakalpojumiem.

Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā

WA 1-1773, Toronto

(107)

Pārdodama 10 ist. skaista (solid brick) māja ar dārzu un siltumnīcu.

Ienākumi par istabām $200 mēnesī. Pašam 3 istabu dzīvoklis apakšējā stāvā. Māja viegli pārbūvējama par dubultmāju (duplex). Divas virtuves, vannas istaba un tualetes istaba atdalītas. Maksājumi $50.00 + % katri 3 mēneši uz 8 g. Atklāta obligācija. No dārza un siltumnīcas blakus ienākums pāri par $1000 gadā

108 Edgewood Ave Toronto

Latviešu dāmas! Eiropas friziers KAPSI'S HAIR STYLING 113 MAC PHERSON AV. Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585 runā vāciski, krieviski un zviedriski

Kānadā esam laimīgi

BŪDAMI BRĪVI UN NEATKARĪGI UN

PASARGĀTI PRET NELIKUMĪBĀM

Lai gan daudzās zemēs cilvēki dzīvo nebrīvībā, mēs esam pasargāti pret nelikumībām.

Nevienu Kanadas iedzīvotāju nevar apcietināt, ja tas nav pārkāpis likumu.

Šī brīvība padara Kanadu par pateicības zemi.

O'Keefe's

O'KEEFE's BREWING COMPANY LIMITED

REAL ESTATE LTD.

A. W. FARLINGER

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

JUMS PIEDĀVĀ:

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS

BLOOR — SHOW 6 istabu atsevišķa mūra māja, cietkoka grīdas, moderna virtuve, eļļas apkure, garāža un liels dārzs. Pilna cena $13.900.

JANE — ANNETTE 6 istabu mūra māja, eļļas apkure, garāža. Pilna cena $13.500.

ST. CLAIR — MT. PLEASANT 6 istabu mūra māja, ūdens-eļļas apkure, garāža, liels dārzs. Pilna cena $16.000.

BLOOR — HIGH PARK 7 istabu atsevišķa mūra māja, eļļas apkure, garāža un jauks dārziņš. Māja ļoti labā kārtībā. Iemaksa $5.000.

PALĪDZAM AIZDEVUMU SAGĀDĀ

VOLDEMĀRS KĻAVIŅŠ

2475 BLOOR ST., W., TORONTO

Tel. MU 8151, mājās, MU 5836

IKVIENS KONTS IR SVARĪGS

THE DOMINION BANK

83 GADUS APKALPO KANADIEŠU SABIEDRĪBU

VAJADZĪGS

LAUKSTRĀDNIEKS

Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā.

RI 1767, Toronto

(104)

HIGH PARK rajonā izīrējami 2 un 3 istabu dzīvokļi. Tel. dienā MU 8151, vakaros HU 9-698 , prasīt Mr. Kļaviņu. Toronto. (99)

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas ar ledusskapja un veļas mašīnas lietošanu Gerrard — Church raj. EM 6-4528, Toronto. (98)

PILSĒTAS centrā izīrējamas 2 istabas ar virtuves lietošanu $40 mēnesī. Lūdz zvanīt EM 8-7000, Toronto. (105)

DANFORTH — BROADVIEW rajonā izīrējama jaunremontēta nemēbelēta istaba un virtuve ar izlietni strādājošam pārim. Uz vēlēšanos garāža. GE 5706, Toronto. (111)

IZĪRĒJAMA labi mēbelēta, gaiša, istaba ielas pusē, otrā stāvā, Sunnyside rajonā, uz vēlēšanos ar pansiju. Zvanīt pēc pl. 6 vak. LA 2208.

IZĪRĒJAMA pārim liela mēbelēta istaba ar virtuves koplietošanu. Pastāvīgi silts ūdens. Zvanīt LY 5074 pēc pl. 5 vakarā. (114)

KING — QUEEN W. rajonā izīrējama mēbelēta istaba pārim vai vieniniecei-kam ar visām ērtībām. Zvanīt ME 5193 pēc plkst. 6 vak.

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba pirmā stāvā ar virtuves koplietošanu divām vai vienai personai. Toronto tel. WA 3-6402. (112)

DANFORTH — BROADVIEW izīrējama liela nemēbelēta istaba pārim vai vieniniekam ar vārīšanas iespējām. RI 3398, Toronto. (109)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar visām ērtībām High Park rajonā LY 7944, Toronto. (95)

IZĪRĒJAMA glīti mēbelēta istaba vieniniekam klusā mājā pilsētas rietumu daļā. Laba satiksme. Zvanīt no plkst. 9-3. Tel. ME 8036, Toronto. (96)

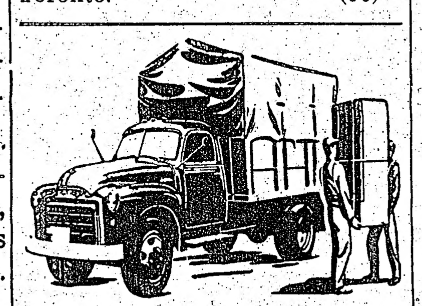

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Isvētes mācība sāksiēs sestdien, 11. septembrī draudzes namā, iesvētīšana 31. oktobrī. Jaunieši var jau pieteikties pie mācītājiem.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arcnib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis 331 Argyle St. Port Arthur, Ont.).

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā, 22. augustā, plkst. 9 no rīta Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

28. augustā, plkst. 4 pp **Dorčesterā** pie Londonas Jaunatnes sanāksmes gadījumā svētbrīdis.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont. tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st.. tel. WA 4-1563.)

Svētdien, 22. augustā, plkst. 11 dievkalpojums sv. Andreja baznīcā.

Svētdien, 29. augustā svētbrīdis Sidrabenē.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

22. augustā, plkst. 9,15 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. (māc. A. Lūsis).

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 6394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā — Outremont un Blair Ave stūrī:

29. augustā plkst. 11,15 no rīta dievkalpojums.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

Māc. E. Caune, 10166 - 107 Str. Edmonton, Alta, tel.: 41890.

Edmontonā:

Svētdien, 29. aug., plkst. 7,30 vak. dievkalpojums.

Lethbridgē: Svētdien, 22. aug., plkst. 3.00 dievkalpojums Kristus Trīsvienības baznīcā, māc. E. Caune.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alberta. T. 2918; 248 Selkirk Ave, Winnipeg, Manitoba.

Vinipegā, 22. augustā dievkalpojums, plkst. 3 pp. Immanuela baznīcā, McKenzie un College Ave stūrī.

Edmontonā, 29. augustā dievkalpojums.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3 - 3284.

Kirklandleikā, svētdien, 22. augustā, plkst. 8,45 ev. - lut. baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.

Virdžinijtaunā, svētdien, 22. augustā, plkst. 14. Anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā, svētdien, 22. augustā, plkst. 17, United baznīcā dievkalpojums.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā. atspirdzinājumiem un priekšnesumiem.

22. augustā dievkalpojums pl. 2 pp.

Māc. A. Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā (118 Locke St. N., tel. JA 8-2259)

Traģiskā nāvē no Vinipegas latviešu saimes šķīries

ELMĀRS IVANS

Dzimis 1920. gada 7. janvārī, Latvijā,

miris 1954. gada 6. augustā, Vinipegā

Pēc viņa sēro:

DV Manitobas nodaļas saime

un Vinipegas Latviešu b-ba

ENERGETIC,

INTELLIGENT MAN OR LADY

WITH GOOD EUROPEAN EDUCATIONAL BACKGROUND WANTED FOR PERMANENT OFFICE POSITION IN TORONTO

Interesting, independent work. Substantial starting salary, periodical increases. Good knowledge of English necessary, knowledge of other languages useful. Detailed applications stating age, previous experience, references and salary expected to

BOX 76, LATVIJA AMERIKA

ARENA GARDENS

60 Mutual St. Toronto

Tuvu Dundas apakšzemes pieturai

Parkošanas laukums

KISS ME KATE

No pirmd. — piektd. vak. 8.20. Sestd. divi priekšnesumi pl. 5 un plkst. 9 vak. Rezervētas sēdvietas $1.00; $1.50; $2.00 un $2.50. Nerezervētas 60 c.

Iepriekšpieteikšanās līdz plkst. 8 vak. EM 3-6089

NĀKOŠĀ NEDĒĻĀ **SHOWBOAT**

LUNSKY OPTIĶIS

WA 1-3924 470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem. Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE. Tel. ME 5937 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

Elektr., ķīmiskie aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana

JOHN PENTURN & SON LTD.

848 Eglinton West, Toronto. Tel. RE 0383

Piedāvā: Lielu 5 istabu dzīvokli — dzīvokļu mājā — Wellesley St. pretī Wellesley slimnīcai. Vienmēr karsts ūdens, ledusskapis un pārējās ērtības. Visu ieskaitot, $125 mēnesī. Brīvs ar 25. augustu. Mums ir izīrējami dzīvokļi arī citos pilsētas rajonos. Tuvākai inform. lūdz zvanīt RE 0383, Toronto.

REAL ESTATE LTD.

A. W. FARLINGER

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

Centrālais birojs jums piedāvā:

WINONA DR. — VAUGHAN RD. $2.500 iemaksa par 6 istabu atsevišķu vienstāvu māju. Ūdens-ogļu apkure, cietkoka grīdas, dārzs, tuvu satiksmei. Pilna cena $11.500.

DUFFERIN — WILSON $3.000 iemaksa par 6 istabu atsevišķu ķieģeļu māju. Ūdens-ogļu apkure, liels dārzs, cementa bloku garāža. Tuvu autobusu pieturai. Pilna cena apm. $13.000.

BLOOR — PALMERSTON $4.000 par 7 istabu māju ļoti labā stāvoklī, moderna virtuve, visas telpas krāsotas eļļā, cietkoka grīdas. Silta gaisa apkure. Dārzs. Izdevīgs īres rajons.

RUNNYMEDE — ANNETTE 9 istabu atsevišķa mūra māja skaistā dzīvokļu rajonā, piemērota diviem dzīvokļiem, cietkoka grīdas, ūdens-ogļu apkure. Pagrabs ar izbūves iespējām un divdaļīgu mazgājamo telpu. Iebraucamais ceļš un atsevišķa mūra garāža. Prasa $18.000 pilnu cenu.

Pieprasiet nesaistošu informāciju par mūsu pārdodamiem īpašumiem visos pilsētas rajonos. Iemaksām palīdzam izkārtot aizdevumus līdz $2.000 par 3% gadā

L. VEVERIS

Tel. OL 6357 Mājā JU 5049

587 BLOOR ST. W., TORONTO

Arī Amerikai būs savs „miera balodis"

Padomju Savienība par „mieru" Eiropā prasa augstu cenu: visu agresijas ceļā

Amerikas laikraksti plaši apraksta kādu notikumu, kas mūsu laudīs izraisa pārdomas. Apmēram pirms mēneša Rietumvācijā notika pasta baložu sacensība. Kāda balode, vārdā Lēna, neatgriezās savā būrī Klacenbachā, bet nolaidās viņpus Dzelzs aizkara, Čehoslovakijā, Pilzenē. Lēnu tur atrada kāds čechu baložu audzētājs, kurš piesēja pie putna kājas vēstulīti, palaida to brīvē. Lēna atgriezās brīvajā Vācijā, kur ziņa no čechiem, parakstīta ar vārdu „Nesalauztā Pilzene", atstāja dziļu ietekmi, jo vēstulītē, starp citu, bija teikts: „Mēs jūs lūdzam nesamazināt ciņu pret komūnismu. Komūnisms ir jāiznīcina. Mēs lūdzam paātrināt mūsu atbrīvošanu no Kremļa kundzības un nodibināt Eiropas Sāvienotās Valstis. Mēs darām visu, lai pretdarbotos komūnisma režīmam un sabotētu to." Lēnu, šī notikuma dēļ, atzina par cienīgu pozēt propagandas simbolam 1955. gada līdzekļu vākšanas kampaņai ASV „Krusta karš par Brīvību" un pārsūtīja uz ASV, lai to tur apbērnotu. Aidlvaildas lidostā Lēnu sagaidīja ar lielu troksni: gaisā bija palaisti 1000 armijas un civīlistu pasta baloži, bet goda sardzi turēja 4 ASV signālkorpusa baložu tēviņi, visi pēdējā pasaules kara varoņi, no kuriem viens būs Lēnas precinieks un nākošo bērnu tēvs. Divi no gaisos palaistiem svinīgā akta dalībniekiem devās tālēs ar svarīgu ziņu: viens devās uz Vašingtonu nonest prezidentam Eizenhaueram norakstu no apspiesto pilzeniešu vēstījuma, otrs uz Detroitu, tādu pašu rakstu aizlidināt „Krusta karš par Brīvību" padomes priekšsēdim Henrijam Fordam, kura vadītā līdzekļu vākšanas organizācijā uzturas arī pretkomūnistiskos raidītājus „Brīvā Eiropa". Lēna pagaidām, kā ārzemju immigrante, atrodas dzīvnieku Eilisa salā — Nudžersijas Kliptonas dzīvnieku patversmē, no kurienes to pārvedīs apbērnošanai un modelēšanai par brīvības simbolu, pretpropagandai pret Pikaso sarkano „miera balodi". Amerikāņu laikraksti katrā ziņā notikumam veltīja divi un trīs reizes vairāk rindu, nekā tiem šausmu stāstiem, kuŗus ikdienas apliecina pārbēdzēji no komūnistu apspiestām zemēm, kas patiešām būtu visieteicamākie simboli krusta karam par brīvību. Bet brīvību jau var krustā sist brīvības propagandētāji arī tā, ka tirgojas un draudzīgi sadzer ar lielākajiem brīvības laupītājiem — Kremļa dižvīriem.

Ksa.

Latvijas sociāldemokrati un ko par viņiem domā mazais trimdinieks

Šodien latviešu trimdinieks patiešām nevar izprast dažu pilsonisko partiju nostāju iepretim latviešu sociāldemokratiem. Šie trimdinieki, kas nebūdami politiķi, bet sekodami politisko partiju darbībai Latvijā, šodien ir pārsteigti par pilsonisko partiju vēlēšanos par katru cenu sadarboties ar sociāldemokratiem.

Mēs zinām, ka Latvijas parlamentā šī sadarbība nesekmējās, vēl vairāk — tie politiķi, kas šodien meklē sadarbību, toreiz tieši no sociāldemokratiem saņēma netīrākos izvirdumus uz savām galvām.

Varbūt daži teiks, ka šodien mums jābūt vienotiem un bez soc. dem. mēs nevaram cīnīties par Latvijas atbrīvošanu, kā esam to dzirdējuši no dažiem pilsonisko aprindu politiķiem, ka šodien soc. dem. partijas ir stipras dažās rietumvalstīs. Šinī īsajā rakstā negribu pieskarties, par cik tas tuvina mūsu centieniem redzēt atbrīvotu Latviju, bet varu tikai atgādināt, ka tieši Rietumu apvienotās armijas projekts ir aprakts šo partiju nostājas dēļ. Jo kā Latvijas soc. dem. necīnījās Latvijas parlamentā par latviešu tautas labklājību un stiprumu, tā tagad katras atsevišķas valsts soc. dem. necīnās tik daudz par savas valsts interesēm, bet visam pāri stāda savas Marksa mācības doktrīnas.

Tā nesen kāds montreālietis bija izteicis atziņu, kā gan daudzi nevarot atšķirt soc. dem. no komūnistiem, jo tie atšķiroties tāpat kā sarkanā krāsa no zaļās. Tādas atšķirības tomēr nav. Ja runā par krāsām, tad mēs zinām, ka abām partijām tā ir sarkana, varētu būt tikai atšķirība krāsu nianšēs, un tad nu patiešām ļoti jāpiepūlas, lai šīs nianses atšķirtu, vienkāršais trimdinieks to nevarēs...

Zinot par mūsu soc. dem. sadarbību ar komūnistiem, rodas pārliecībā, ka tieši Latvijas soc. dem. un komūnisti ir viens un tas pats. To pierādīja soc. dem. nostāja 1918. gadā, to pierādīja viņu darbība Latvijas saeimā, to pierādīja 1940. g. jūnija kritiskās dienas, kad soc. dem. partija ar lielu aktīvitāti ieslēdzās komūnistu kalpībā. Lai pasekojam īsumā tikai viņu pašreizējā līdera Br. Kalniņa darbībai. Viņam, kā izcilam soc. dem. partijas darbiniekam un politiski izglītotam, nevarēja būt nezināmi komūnistu nolūki Latvijā. Tas tomēr viņu netraucēja steigties reizē ar krievu tankiem uz Latviju un nodot sevi Višinska rīcībā.

Viņa darbība neizpaudās latviešu tautas aizstāvēšanā no iebrūkošās varas patvarībām, bet viņš tās pilnīgi akceptēja un atbalstīja. Stājoties atbildīgajā postenī — Latvijas armijā par politisko komisāru, kur viņa darbības rezultāti ir zināmi katram toreizējam Latvijas armijas karavīram. Arī katram LU studentam ir zināma Br. Kalniņa dedzība, ar kādu viņš mācija viņam uzticēto priekšmetu — Staļina konstitūciju.

Arī iebildumi, ka atjaunotajā Latvijā būs jādod iespēja darboties visām agrākajām partijām, nav par iemeslu tagad meklēt sadarbību ar soc. demokratiem.

Mums tagad ir tikai viens mērķis — Latvijas atbrīvošana, un uz to mums jāsoļo vienotiem, nešķirojot parlamentārās un autoritārās iekārtas piekritējos, to izšķirs pēc tam, kad Latvija būs atbrīvota. Latvijas satversmes sapulce būs tā, kas noteiks Latvijas valsts iekārtu, jo pašreizējie apstākļi dzimtenē un atšķirība starp Latvijas bijušo valdību veidu ir par lielu, lai mēs varētu atjaunot kādu no tām. Pievienotie uzņēmumi rāda, par ko cīnījās Bruno Kalniņš. Kāda mums garantija, ko viņš darīs nākotnē?

Pret „budžiem un kulakiem", pret kuriem viņš cīnījās no Latvijas parlamenta katēdras, viņam vairs nebūs jācīnās, — tos ir iznīcinājuši viņa draugi šodien, bet viņš cīnīsies pret preses, vārda un domu brīvību, par diktatūru, resp. „strādnieku diktatūru".

Tāpēc visiem pilsoņiem būtu jāapvienojas cīņai par Latvijas patiešu atbrīvošanu un jāsoļo kopsolī uz šo mērķi bez Br. Kalniņa un viņa domu biedriem.

O. Strazdiņš

Latvijas armijas iznīcināšanu 1940. g. sāka politruku ģenerālis Br. Kalniņš. Šai uzņēmumā, kas toreiz parādījās „Brīvā Zemē", redzam Br. Kalniņu uzrunājot latviešu karavīrus Lilastes nometnē. Vai sākam jau aizmirst, kas notika pēc tam?

„ATOMKARŠ" TORONTO

— Toronto iedzīvotājiem gluži nepamanīts pagājis jau „notikušais atomkarš" virs viņu pilsētas. Jau aplēsti „zaudējumi", kādi pilsētai varētu celties ista atomkara gadījumā. Tos attēlo šādi: ap plkst. 10 rītā iekšpilsētā nokrīt atombumba. Viss rajons starp Kinga, Blūra, Spedaina un Čērča ielām pārvērsts putekļos. 47.900 pilsētas iedzīvotāju zaudējuši dzīvības, 67.400 smagi ievainoti un 200.000 palikuši bez pajumta. Tāda bijusi bilance kādam iedomātam uzbrukumam Toronto pilsētai, kas uzstādīta kādā pretgaisa aizsardzības mēģinājumā. Toronto iedomāta ienaidnieka lidmašīnu uzbrukumam bijusi par mērķi starp 53 citām Kanadas un ASV pilsētām, kuŗām „uzbrukuši" bumbvedēji, kas pāri ziemeļpolam uzlidojuši Ziemeļamerikai. Iedomātās atombumbas eksplozija iekšpilsētā „radījusi" uguns sienu ar 4.200 gr. F karstumu, kas apgabalu no ostas līdz St. Kleram un no Ossingtona līdz Logan Ave. pārvērtusi uguns liesmās. Kamēr torontiešiem šie manevri pagājuši nepamanīti, ASV iedzīvotāji turpretim dabūjuši nokāpt arī pazemes bunkuŗos.

PIEKLĀJĪBA KANADIEŠU STARPĀ

KANADĀ VIENS OTRAM UZDZEŖAM TOSTUS, BET...

Šīs dienas tosti, ko uzdzer draudzības parādīšanai, atšķiras no agrākajiem. Eiropā kaimiņu zemes cenšas pieņemt otras zemes tradicijas vai nu pilnīgi vai pa daļai. Brālība, vācu paradums, bija izplatīts studentu organizāciju un militāro akadēmiju virsnieku aprindās. Tas tika darīts, sakrustojot labās rokas un uzdzerot viens otram mūžīgu draudzību. Daudzi eiropieši arī šodien to dara, bet tas vairāk atgādina jokošanos kā īstenību.

Krievu paradums bija pēc tosta uzdzeršanas sasist glāzi, lai parādītu, ka neviens cits to nevar lietot tostu uzdzeršanai. Nerēķinot sasistās glāzes vērtību, tas tomēr šķiet barbariski.

Vairāki dzeramie trauki, kas tika lietoti citās zemēs, ir populāri arī Kanadā. Piemēram, vācu alus kausi, ko daudzi lieto šinī kontinentā, aizvien tiek lietoti Vācijā, tie ir ļoti izskatīgi un sevišķi patīkami, ja piepildīti.

Kanadiešu starpā pieklājīgi vienmēr sveikt to, kuŗam uzdzer, ar glāzes pacelšanu ,tā parādot cienību viesim, kā to darījām arī agrāk. Iecienītā vecā tradicija arvienu vēl turpinās.

Sludinājumu ļelpa ŗezervēta JOHN LABATT firmai

Labatt's BREWERS SINCE 1832

ASIMILĀCIJA

PADOMI TIEM, KAS GRIB KLŪT JEŅĶI

Vārds „naturāls" vārdnīcā izskaidrots: dabas produkts — „jēlviela"; kas pastāv un nav mākslīgi radīts; saskaņā ar dabu; normāls; nelegāls; neviltots; dabisks — ne mākslīgs.

Vārds „naturālizācija" atvasināts no iepriekšējā vārdiņa un nozīmē: pieradināt dzīvniekus (arī ārzemniekus?) vai stādus zināmam apgabalam, tā kā tie jūtas kā dzimtenē (vai tas iespējams tik viegli?); tuvināt dabiskam izskatam, piem.: dzīvniekus izbāzt tā, ka tie izskatās dabiski (ārzemniekus iztaisīt par mākslīgiem jeņķiem).

Ja esat guvis atzinumu, ka esat dabisks ražojums — „jēlviela," tad vispirms, bez kādas tālākas domāšanas iesniegt naturālizācijas lūgumu un izņemt „pirmos papīrus." Kad tas izdarīts, tad atdarināt un pieņemt visu amerikānisko, atmest un nolādēt visu eiropisko, t. i. kļūt mākslīgam un gatavoties gala pārbaudījumiem.

1. Mainīt noteikti priekšvārdu, un arī uzvārdu. Saukties par Andy (Andris), Bill'u (Vilnis), Charles (Kārlis), Dave (Dzintars) utt. Ja nevar izgudrot citu vārdu, saukties par Bill'u, Jack'u, Dick'u vai Harry'u.

2. Visus uzrunāt priekšvārdos un nevienu necensties godāt par Mr., Mrs. vai Miss.

3. Sarunāties tikai angliski ar saviem tautiešiem, lai arī kā jālauž mēle. Neplātīties daudz ar savām svešvalodu zināšanām. Atlauti daži svešvalodu vārdi, bet tie paši jāizrunā nepareizi.

3. Novirzīties no „tautiskās līnijas" un par tādām lietām vairs neinteresēties.

4. Revidēt savus grāmatu krājumus un izmest visu ārzemju rakstnieku darbus, kaut arī angļu tulkojumā. Šīs grāmatas aizstāt ar kriminālromāniem, mīlas „storijām", mednieku-makšķernieku enciklopēdiju u. c.

5. Ģērbties spilgti un uzkrītoši. Svētdienās uzvilkt visvecākās drēbes, lai izskatītos noplucis un pilsonisks. Vīriešiem nepūlēties vairs kreklu bāzt biksēs.

6. Kamēr vēl neesat pilsonis, valdību nekritizēt, jo „balto mežoņu" kritika bieži var nepatikt.

7. Par politiku daudz neinteresēties, atstāt to tiem, kas ir pie „sprices."

8. Mest uz ielas visādus netīrumus, smēķēt visās, vietās un pēc tam cigaresu gālus mest zemē (nekad nelietot pelnu trauku).

9. Amerikā flirtēt atļauts ar katru precētu sievu, bet nelegālās draudzības saites jārespektē (ja vien nerodas pretēja izdevība, kuŗu žēl palaist garām).

10. Censties sēdēt ar kājām uz galda, vai citādi kā gaisā, lai tās būtu redzamas (spalvainās kājas)!

11. Runājot nekad neizteikties, skaidri un tekoši, bet mēģināt stostīties, lai citi nesaprot, ko īsti domājat.

12. Censties nemelot (kā var piekert), bet neteikt arī patiesību.

13. Sasveicinoties nesniegt vairs roku, bet uzsaukt tikai: „Hi!," „Howdy!", vai līdzīgi.

14. Aizmirst visas eiropiskās paražas, papēžu sišanu, klanīšanos un atmest visas brīvās kustības.

15. Censties izkopt sarunu tematus par laiku, bezbolu, futbolu, zirgu un suņu skriešanas sacīkstēm un makšķerēšanu.

16. Jauniešiem mēģināt dabūt iedzimto par laulības partneri. Bildinot iedzimtās, to nedarīt romantiski, bet pietiek vienkārši: „Kā būtu, ja mēs..., man nekas nav pret tevi."

17. Dienā izdzert vismaz desmit krūzīšu kafijas.

18. Mēģināt tēlot muļķi un nelēkt citiem sejā.

19. Nekad neteikt vārdiņu „nē," bet atbildes sākt ar „baidos, ka," „ja vien," Sorry," etc.

20. Apmeklēt intimus un nelegālus klubus, nakts lokālus un privātas mājas bez grāmatu plauktiem, kur arī nerunā par mākslu.

21. Stāstīt divdomīgus anekdotus un smieties par katru, ko dzird stāstām.

23. Smieties par visu, ko intelligences trūkuma dēļ nevar saprast.

24. Vakarā būt vienmēr drusku iedzērušam, apmēram 3—4 glāzītes virs mēra.

25. Necensties vairs bieži lietot nenozīmīgos vārdiņus „lūdzu un paldies."

26. Pirms koncertiem un dievkalpojumiem apgādāties ar pietiekamiem košļājamās gumijas krājumiem un gremot tā, kā to dara lopiņi atgremojot.

27. Kritizēt vienmēr un visas latviešu organizācijas bez izņēmuma, jo kritika ir nepieciešama.

Pieprasīt (ne lūgt, jo uz to ir tiesības) „otros papīrus." Šīs prasības var ievērot vai arī noraidīt, skatoties pēc kandidāta uzvešanās.

Ja eksāmenos neizkrītat, jūs beidzot kļūstat par civilizētu.

Tagad runājot ar saviem jaunajiem tautiešiem, lietot vienmēr pirmo personu daudzskaitlī un to sevišķi uzsvērt, kā piem.: „Mēs, amerikāņi...".

Teleskops

NOJAUKS MAUZOLEJU

Pēc Maskavas radio ziņām Kremlī nesen notikusi ministru padomes sēde, kuŗā nolemts drīzumā nojaukt Ļeņina mauzoleju Sarkanajā laukumā. Ļeņina un Staļina mūmijas tai pašā laikā nolemts pārvietot labi tālu no Kremļa Maskavas dienvidrietumu daļā, kur abu „svēto" mūmiju vajadzībām drīzumā paredzēts sākt celt jaunu, milzīgu izmēru piemiņas ēku. Acīmredzot tagadējam Padomijas „svētajiem" un Kremļa valdniekam Maļenkovam ir smalks deguns, kas vairs nepanes ne „dārgā" Iļjiča, ne „mīļotā" Jāzepa smaku Kremļa vārtu priekšā.

PIEPRASIET KONSERVĒTUS

ŽĀVĒTOS ZUŠUS

1 mārc. kārbās 80c

un

ZUŠU GALERTU,

1 mārc. kārbās 80c

Veikalniekiem attiecīgā atlaide.

A. ROSE

10 WIDMER ST., TORONTO

Tel. EM 8-7000

J. J. ELLIS

REAL ESTATE LTD.

Biroji: 383 RONCESVALLES
1072 BLOOR W.
1123 ST. CLAIR W.
410 DANFORTH

Mūsu firma ar saviem četriem birojiem un vairāk kā 100 aģentiem piedāvā visplašāko māju izvēli Toronto

Dundas — Ossington

$1.500 iemaksa 6 istabu dubultķieģeļu mājai, cietkoka grīdas, silta ūdens apkure, garāža. Pilna cena $.11.400

Zvanīt L. GARKLĀVAM vai E. ŠTEINHARDAM tel. darbā OL 6321, mājās KE 3875, LA 4028

St. Clair — Rogers

$2.500 iemaksa 6 istabu dubultķieģeļu mājai. Silta ūdens apkure, garāža. Pilna cena $12.500

Zvanīt J. OSTROVSKIM darbā OL 8821, mājās KE 3875

Māju cēlēji!

$2.600 pilna cena apbūves gabaliem jaunā pilsētas ziemeļu daļas rajonā, kas pieslēgts pilsētas ūdens un kanalizācijas sistēmai.

Zvanīt V. LIEPIŅAM darbā OL 6321, mājās LL 6170

Crawford

$3.000 iemaksa 8 istabu dubultķieģeļu mājai. Cietkoka grīdas, 2 trīsdaļīgas vannas istabas. Silta ūdens apkure, garāža. Starpība viena atklātā obligācija.

Zvanīt L. GARKLĀVAM vai E. ŠTEINHARDAM tel. darbā OL 6321, mājās KE 3875, LA 4028

Bloor — Runnymede

3.500 iemaksa moderni iekārtotai 6 istabu dubultķieģeļu mājai. Divas virtuves un garāža

Zvanīt V. LIEPIŅAM darbā OL 6321, mājās LL 6170

Rietumi

$4.000 iemaksa ļoti labai atsevišķai presēto ķieģ. 6 ist. mājai. Moderna 4 daļīga vannas istaba un moderna virtuve. Aukstā un siltā gaisa cirkulācija, eļļas apkure. Privāts iebraucamais ceļš. Pilna cena $14.300. Māja pirmklasīgā stāvoklī

Zvanīt L. GARKLĀVAM vai E. ŠTEINHARDAM tel. darbā OL 6321, mājās KE 3875, LA 4028

Baby Point

$5.000 iemaksa atsevišķai grezno ķieģeļu, dzelzs konstrukcijas 7 ist. mājai. 2 modernas virtuves, 3 vannas istabas, sevišķi lielas eļļā krāsotas telpas, siltā ūdens-eļļas apkure. Garāža. Laba māja — gadījuma pirkums.

Zvanīt L. GARKLĀVAM vai E. ŠTEINHARDAM tel. darbā OL 6321, mājās KE 3875, LA 4028

High Park

$7.000 iemaksa atsevišķai 8 istabu grezno dubultķieģeļu mājai. 2 modernas virtuves un vannas istabas, siltā ūdens-eļļas apkure. Garāža, privātais iebraucamais ceļš, jauks dārzs.

Zvanīt J. OSTROVSKIM darbā OL 8821, mājās KE 3875

St. Clair — Glenholme

$14.500 prasīta pilna cena 7 istabu dubultķieģeļu mājai. Ievākšanās nedēļas laikā. Māja ļoti labā stāvoklī

Zvanīt J. OSTROVSKIM darbā OL 8821, mājās KE 3875

un vēl daudz citu māju visos pilsētas rajonos, par katram pieņemamu cenu

AIZDEVUMU SAGĀDE

PĀRBAUDIET MŪSU ĪPAŠUMUS

PĀRTIKAS PREČU VEIKALS UN 8 IST. MĀJA

Ossington — Bloor rajonā. Laba veikala iekārta, kas ietelp pirkuma cenā. Pilna cena 18.000 par māju un veikalu.

Prasītā iemaksa $5.000

Lūdz zvanīt V. MUKTAM LL 3744

WM. BOLLAND REAL ESTATE, TORONTO

DAINA PRESS LTD.

LATVIEŠU SPIESTUVE
UN IZDEVNIECĪBA

IZPILDĀM VISĀDA VEIDA
IESPIEDDARBUS
GLĪTI UN LĒTI

384 KING STREET WEST. TORONTO, ONT. CANADA

Tālrunis EM 4 - 7957

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

DR. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. A. LAUKS

86 BLOOR ST., WEST. TORONTO
Physicians & Surgeons Building, ieeja no sāniem, istaba 614,
no plkst. 7—9 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd.
Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349,

Dr. SILVIJA UZANS

BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892
TORONTO

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave. WA 1-6706
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN

Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 6—9 vak., sestdien no pl. 2—7 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski un krieviski